

ala yekîtî

Sayı (Hejmar) : 1 Temmuz (Temûz) 1988

Fiyatı (Biha) : 2,50 DM

BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÜRDİSTAN İÇİN

KAWA HAREKETİNİN BİRLİK KONFERANSI YAPILDI

- * 1979'un sonlarında bölünen KAWA örgütü 1987'de dağıtılan bir bildiriyle tekrar birleşme kararını aldığı duyurmuştu.
- * Konferans, Metin Gök yoldaşın öldürülmesini bir kez daha lanetledi.
- * Aşağıda dağıtılan bildiri yayınlıyoruz.

Çıkarken

Merhaba,

Tüm okuyuculara merhaba,

Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinde yer alan tüm

savaşanlara merhaba

Tarih çarkının ileriye dönmesinde, dün, ve bugün emeği

geçenlere ve geçecekleri merhaba,

* Sevinçliyiz. Kürdistan Devriminde yerı doldurulamayan bir boşluğu Ala Yekîtî olarak dolduracağız inancında olduğumuz için, tüm okurlarımız gibi sevinçliyiz.

* Her dergi yeni çıkan sayısında amaçlarını sıralar. Bunuda daha çok bir başyazı ile yapar. Bu gelenek artık basın dünyasında bir zorunluluk teşkil etmektedir. Bu gelenek de sırf adet yerini bulsun diye yapılmaz. Olumlu ve de zorunlu bir gelenektir. Ancak bir kaç sayı sonra, bu görevi yerine getirmiş olsaydık, yada bu fırsatı kullanmış olsaydık, bizim için daha kolay ve rahatlatıcı olacaktı. Bu bizim için daha da olumlu olacaktı. Biz yine de birazdan irdeliyeceğimiz özgün konumundan ötürü, bu görevi esas olarak daha sonralara bırakacağız. Bu noktada yazılacak zaten oldukça sorun söz konusu, tümünü bu yazımızda ardı ardına sıralıyacağımıza, zamanla adım adım işlemeyi daha uygun bulduk... Ancak, bu sayımızda zorunlu bir iki açıklamayı da gerekli görüyoruz.

* Ala Yekîtî, Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinin yayın organı olacaktır. Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan stratejik hedefi

Devamı 2. sayfada

Kürdistan işçi sınıfı ve geniş emekçi katmanların ideolojik ve politik önderliğine aday olan hareketimiz KAWA, Mart-Nisan 1988'de "Birlik Konferansı"ını gerçekleştirmiştir. Konferans başarıyla toplanmış ve "YEKİTIYA PROLETERYAYÉ KURDISTAN" (Kürdistan Proletarya Birliği) nin kuruluşunu ilan etmiştir.

Konferans Kürdistan'da bölgemiz Orta-Doğu'da ve dünyada önemli olayların vukubulduğu ve devrimci kurtuluş mücadelelerinin yoğunlaşp yaygınlaştığı koşullarda toplandı. Devrim ateşinin özellikle son dönemde dünyanın her bir yanında daha çok körüklendiği, işçi sınıfı ve ezilen halkların özgürlük ve bağımsızlıkları için büyük fedakarlık ve eziyetler pahasına ayağa kalktıkları ve atılımda buldukları, devrimle karşı-devrim arasında kanlı savaşımın boyutlandığı bugün, "Birlik Konferansı"nın ve YPK'nın kuruluşuna şahitlik ediyor.

Kürdistan'da işçi sınıfı ve emekçi halk en çok ihtiyaç duydukları araca ; kendilerine mücadelelerinde önderlik etmek amacıyla alternatif olmaya, ülkemizdeki örgütsel ve siyasal boşluğu doldurmaya aday olan YPK'ye kavuşmuş bulunuyor. Kürdistan düzleminde bu kuruluş önemli bir olguyu oluşturmaktadır. Ne varki bu aşamaya öyle kolay gelinmemiştir, yakın geçmişten bugüne bütün bir dönem boyunca her yönüyle büyük zorluklar ve eziyetler yaşanarak, değerli fedakarlıklarda bulunularak bu sonuca ulaşılmıştır. Davaya olan bağlılık mücadele azmi ve sorumlulukla pekişmiştir.

Örgütsel krizin neden olduğu bölünme ve dağınlığı köklü olarak gidermek, hareketimizin birliğini yeni temeller üzerinde gerçekleştirip Marksist-Leninist bir devrimciler örgütü şeklinde inşa etmek amacıyla toplanan konferans devrimci çözümleyici bir rol oynayarak başarıya ulaştı. Konferans'ın başarısı kendisini ideolojik hattımız temelinde örgütsel ve teorik birliğin sağlanmasında somutlaştırdı. Bu, birliğimizin ve konferansımızın doğru devrimci temeller üzerinde yükselmesinin göstergesi oldu. Marksizm-Leninizmin bilimsel ve çözümleyici prensiplerine, Kürdistan işçi sınıfının temel ve nihayi

Devamı 3. Sayfada

onun yayın politikasına yön verecektir. Bu amaç doğrultusunda yükselen Ulusal Kurtuluş mücadelesinde bir yayın olarak üzerine düşeni en kararlı bir şekilde yerine getirmeye çalışacaktır.

* **Ala Yekiti**, elbette sadece kendisini bu hedefle sınırlamayacaktır. Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinde proletaryanın siyasetini üstlenecektir. Kürdistan proletaryası adına Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin kulağı ve sesi olacaktır. Ulusal Kurtuluş Mücadelemize yol gösterecek ona ışık saçacak proletarya önderliğinin bir aracı olacaktır.

Yani **Ala Yekiti**, Bağımsız Kürdistan ve Sosyalizmin yayın organı olacaktır. Bu iki hedefin çizdiği yayın politikası Kürdistan'da M-L'in öngördüğü tek doğru yayıncılıktır. **Ala Yekiti** bu görevini M-L'in ışığında yerine getirecektir.

Biz **Ala Yekiti** olarak, bu görev sorumluluğunun ölçüsünün bilincindeyiz. Bunun hangi güç koşullar altında yürütülmesi gerektiğini şimdiden görüyoruz. Aynı şekilde bu görevin yüceliğini ölçülerinin de bilincindeyiz. İşte bize güç veren de bu olacaktır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devriminin, Kürdistan halkının kendi özgülü ve dinamikleri üzerinde yükselen zaferi...

* **Ala Yekiti**, üzerine düşen görevleri omuzlarken, salt kendi başına yayıncılık çizgisi izlemeyeceği inancıyla yolla çıkmaktadır. O, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin yükseltilmesine denk düştüğü oranda görevini yerine getireceği inancıyla hareket edecektir. Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin yükselen pratiğini varlığı için şart görür, onu temel alır ve onun yükselmesinin de aracı görevini üstlenir.

* **Ala Yekiti** bazı yayınların yaptığı gibi, "demokratizm" modasına uyarak, 'çok geniş platformda herkesi kapsıyacak', henüz demode olmamış günümüzün yaygın yayıncılığının hastalığına düşmeyecektir. Çok geniş çevreyi çekebilmek için, "çok geniş"(!) görünümüne ihtiyaç duymamaktadır. Bu noktada siyasi çizgi ve hareketler arasında sınırların silikleştirilmesine, prensiplerin sulandırılmasına gerek olmadığı kanaatinde. Her siyasi gücün bir kimliği mevcuttur ve her güç bu kimliğiyle politik arenaya çıkmaktadır ve çıkmalıdır da. Bu inançla, **Ala Yekiti** başından şunu açık ve net olarak vurgulamakta hem yarar, hemde zorunluluk görmektedir. **Ala Yekiti**, Kürdistan Devriminde belli hata ve eksikliklerine rağmen, önemli tarihi kazanımlarıyla Kürdistan proletaryası ve halkına mal olmuş KAWA hareketinin yayın organı olarak işlevini sürdürecektir. Kawa hareketinin Birlik Konferansının (Mart-Nisan 1988) almış olduğu karar çerçevesinde yayın hayatına başlayacak ve devam ettirecektir...

* **Ala Yekiti**, Kawa hareketinin yayın organı olduğunu, belirterek, "çok geniş görüşümlü çıkışa" ihtiyaç duymadığını da vurgulayarak; Bağımsız Kürdistan ve Sosyalizmin organı olma prensibinden hareketle Bağımsız Kürdistan ve Sosyalizm güçlerine sayfalarını açacaktır. Yani, **Ala Yekiti** sadece sosyalizm ve M-L'in güçlerine değil, sadece proletaryanın temsilcilerine değil; ama aynı zamanda Bağımsız Kürdistan hedefi doğrultusunda savaşıyor yurtsever güçlere de sayfalarını açacaktır, onlarında yayını olma inancını paylaşmaktadır. Bu durum, bu yayıncılık politikası bazılarına çelişkili görünürse de (ki bu gerçekte sadece görünürde olan) bizzat Kürdistan Devriminin diyalektiğinden çıkan tek doğru sonuçtur.

* **Ala Yekiti**, Birlik Konferansının kabul ettiği ittifaklar politikasına uygun olarak, Kürdistan'da Ulusal Kurtuluş için savaşıyor tüm güçlerin Ulusal Kurtuluş Cephesinde birleştirilmesi doğrultusunda üzerine düşen görevi yerine getirecektir. Bu perspektiften hareket ederek Kürdistan'lı tüm Ulusal Kurtuluşçu güçlere sayfalarını açacak, onların bir

tek savaş cephesinde örgütlenmelerini için üzerine düşeni yapacaktır. Kürdistan'lı siyasi güçler arasında birliğin anlam ve adına layık bir şekilde hazırlanması ve oluşması sürecinde üzerine düşen çözümleyici görevi yerine getirecektir. Kürdistan Bağımsızlık mücadelesinde önemli bir araç olan Ulusal Kurtuluş Cephesinin yerinde ve zamanında mücadele seyrine müdahale ettiğinde gözden düşümlü gerçek rolünü oynayacağı ve bu anlamda devrimimizde saygın bir yerinin olacağı inancıyla bu görevi omuzlayacaktır. Bağımsız Kürdistan hedefi ve Ulusal Kurtuluş cephesi esprisi içinde, **Ala Yekiti**, Kürdistan'da gerçekten Ulusal Kurtuluş için savaşıyor komünist, devrimci, yurtsever güçler arasında ittifak ve birliği zorunlu görür ve bu doğrultuda doğru anlayışı egemen kılmaya çalışır. Bu anlayışı ışığında Kürdistan'ın tüm parçalarında mevcut tüm yurtsever siyasi güçlerle dostluk, ittifak ilişkilerini geliştirir. Bu temelde Kürdistan'ın tüm bölgelerinde sömürgeci düşmana karşı Ulusal Kurtuluş yönünde gelişen her yükselmeye sahip çıkacak, onun propagandasını yapacak, dahada yükselmesi yönünde savaşım verecektir.

* Sonuç olarak uluslararası alanda da çizgimizi belirleyeyen Bağımsız Kürdistan ve Sosyalizm hedefimiz ve bu noktadaki çizgimiz olacaktır. Bu demektirki, **Ala Yekiti**, bu iki temel hedefi doğrultusunda tavizsiz savaşım verecektir. **Ala Yekiti** M-L'in savunucusu olarak, sosyalizmin düşmanlarına karşı hem ülke içinde, hem de ülke dışında mücadeleyi yükseltecektir. **Ala Yekiti** bu anlamıyla M-L'in, yani komünizmin yayın organı olacaktır. Bütün bu durum bugün Kürdistan'da işçi sınıfının üstlenmesi gereken görevler bütününden ortaya çıkmaktadır.

* **Ala Yekiti**, Bağımsız Kürdistan'ı sosyalizmsiz komünizmsiz Bağımsız Kürdistan'ı düşünmenin Kürdistan işçi sınıfının ve halkının çıkarlarıyla gerçek anlamda bağdaşmayacağı inancındadır. Bundan ötürü **Ala Yekiti**, iki hedefi diyalektik bütünlük içinde yayın politikasının temelini oturtur.

Biz ; dünya halklarının suçlayıp lanetlediği emperyalizme, sosyal-emperyalizme, işbirlikçi kapitalizme sömürgeciliğe, feodalizme, faşizme her türden gericiliğe karşı halkların bağımsızlık, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin savunucularıyız.

Diyarbakır Kawa Toplu Seyanmasından

amaçlarına, ulusal ve sosyal kurtuluş devrimimizin çıkarlarına yüksek bir bağlılıkla hareket eden konferans, tarihi sorumluluk ve misyonunun bilincinde olarak çalışmış, siyasi olgunluk ve güvenle yapması gerekeni yaparak, teorik ve örgütsel kargaşalığa son vermiştir. Konferans, merkezi organları seçerek devrimci miras ve tecrübeleri de göz önüne alıp hareketimizin örgütsel iskeletini yeniden kurmuştur.

Doğru Marksist-Leninist örgüt normlarına göre kuruluşu gerçekleşmeyen KAWA'nın bir dizi teorik-örgütsel zaafı süreç içinde aşılarak çözüme kavuşturulamamıştı. Yoğun ideolojik, teorik, örgütsel ve siyasi krizin yaşandığı 1980 öncesi ülkemizde, hareketimiz de değişik düzeyde saflaşma ve bölünmeler yaşıdı.

Kendi sorunlarına çözüm bulamayan hareketimizin 12 Eylül faşist darbe öncesi bölünmesi genel krizin ve örgütsel "çözumsuzlük"ün bir sonucuydu. M-L örgüt ilkelerine uygun yeniden inşa fikri ve çalışmaları yeniden inşa fikri ve çalışmaları olmasına rağmen kalıcı başarı elde edilmedi. Bölündüğü andan itibaren yeniden birlik yollarını arayan hareketimizin her iki kanadı, ilk çalkantılı aşamadan sonra birlik görüşmelerine girişti. Sonuç almaktan uzak olan bu görüşmeler uzun sürmedi ; cuntanın gelişi görüşmelerin kopmasına neden oldu. Uzun bir kopukluktan sonra yeniden başlayan birlik görüşmeleri başarı sağladı ve Ocak 1987'de yayınlanan bir bildiriyle kamuoyuna yapılan açıklamada birlik kararı alındığı duyuruldu. Hem birliğimizi yeniden sağlama hem de Kürdistan ulusal kurtuluş devrimini doğru temeller üzerinde örgütleyecek olan devrimciler örgütünün inşasına işlerlik kazandırmak amacıyla konferans kararı alınmıştı. Konferans, sayısız zorluklar ve illegalite koşullarında hazırlıklarını tamamlayan Birliğin, değişik bölgelerden seçtiği delegelerin katılımıyla gerçekleşti. Hareketimizin her iki kanadıyla örgütsel bağlarını koparmamış, kadrosal düzeyde yüklenildiği sorumluluklar icabı onun sorunlarına çözüm bulma doğrultusunda ortak olmuş bütün kadroların ve düşman elinde tutuklu bulunan yoldaşların irade ve isteğine uygun olarak konferansımız toplanmıştır. Konferansımız tam bir irade ve temsil gücüne dayanarak yapılmıştır.

Program sorununun çözülmemiş olması, sürece örgütlü siyasi müdahalenin cılız olması, yerine oturmuş Marksist-Leninist bir alternatiften yoksun oluş Kürdistan'da gelişen, yükselen devrimci sürecin gerisinde kalma tehlikesini yaratmıştır. Buna karşılık hareketimiz önemli ölçüde toparlayıcı, birleştirici rolünü yerine getiremedi. Hareketimizin görevleri ve sorunları ağır ama omuzları henüz zayıflıktan kurtulamamıştır. Böylesi bir durumda konferansımızın özellikle kendisini aşma sorunlarını tartışmaya ağırlık vermesi doğaldı. Eski tip örgütlenmeyle ne ihtiyaç duyulan parti kurulur ne de devrimimiz sınıf mücadelesi kistasları üzerinde yükselip örgütlenebilirdi. Bu tespiti gözönüne alan konferansımız örgüt sorununu esas sorun olarak ele alıp geçmiş ulusal ve sosyal kurtuluş devrimi perspektifiyle analiz etmiştir. Bu anlamıyla o, devrimci bir sentez olma özelliğini kazanmıştır. Diğer yanda, amaç, sadece hareketimizi tartışmak ve sorunu onunla sınırlı tutmak olmamıştır. Bütün bir tarih boyunca üst üste yığılmış bulunan ve çözüm bekleyen ulusal kurtuluş devrimi ve sosyalizm sorunlarına teorik ve pratik çözümler bulmak amaçlanmıştır.

Ulusal kurtuluş ve sınıf mücadelesi sorunlarının diyalektik bağını kurabilecek yetenekte, doğru siyaset üretebilecek ve çelişkileri devrimci biçimde çözebilecek bir başka tip örgütlenmeyi tarih daha tanımamaktadır. Disiplin, irade ve eylem birliği olmayan bir başka örgüt bütün bu işleri başaramaz, devam ettiremez. Bu bileşkenleri olmayan ve sürekli devrimci tarzda yetkinleşmeyen bir örgüt kendisini aşmış sayılamaz. Kürdistan'a lazım olan, sıradan lanettayin bir örgüt değil sınıf örgütüdür. Esasen teorik ve pratik faaliyetinin merkezine işçi sınıfını ve sosyalizmin kuruluşu kaygısını alan bir hareket Leninist tipte örgütlenmeden edemez. Komünist bir partinin kuruluşuna ancak buradan varılabilir. Kürdistan'da en büyük eksikliklerin başında böylesi bir partinin yokluğu gelmektedir.

Konferans, Kürdistan'da sınıf mücadelesi sorunlarının oldukça bulanıklaştırıldığına dikkatleri çekmiş ve bu sorunda örgütümüzün teorik yazınsal faaliyetinin ivediliğine işaret ederek, bulanıklık yaratan burjuva ve revizyonist küçük-burjuva milliyetçiliğine karşı verilmesi gereken ideolojik mücadelenin önemine işaret etti.

Konferans, Kürdistan'da sınıf hareketi ve çelişkilerinin en fazla yoğunlaştığı alanların şehirler ve tarım işçilerinin biriktiği bölgeler olduğunu belirterek, bir yandan köylülüğün hızlı ve yoğun farklılaşması ve şehirlere göçü, böylece Kürdistan şehirlerinin nüfusunun büyük bir hızla kısa dönemde bir kaç misline çıkması hem şehirleri hareketlendirdiğine hem de diğer yanda işçi konsantrasyonlarının meydana gelmesine yol açtığına değinerek sorunu tartıştı. Kürdistan'da kapitalist tipte yeni iş alanlarının açılması süreci kendiliğinden hızlandırdığı ve bu gelişmeden doğru teorik sonuçların çıkarılmasının gerektiğini savunan konferans, şehirlerde siyasal ve örgütsel faaliyete ağırlık verilmesinin önemini belirtti. Bu tespitin, hala Kürdistan'da nüfusun çoğunluğunun yaşadığı kırsal alanlarda çalışmayı küçümsemediği anlamına gelmediği fakat kır-şehir ilişkisi ve diyalektiğinin doğru kavranılması olduğu vurgulandı.

Konferans, kitleler içinde siyasal ve örgütsel faaliyetin her dönemde temel olduğunu, kitlelerin bilincini geliştirmenin örgüt çalışmasının "başlıca içeriği" ni teşkil ettiğini ve partizan savaşı olgusunu bunun karşısına çıkarmayı yanlış gördüğünü, asıl sorun kitleler içindeki çok yönlü faaliyetle partizan savaşı arasındaki bağı görmek ve kurmak olduğunu derinlemesine tartışarak bu meselede görüşlerimizi daha çok netleştirdi. Kürdistan'da partizan savaşının teorik ve pratik sorunlarını detaylıca tartışan konferans, önemli sonuçlara ve kararlara vardı. Mücadele anlayışı ve çizgimiz netleştirilerek bu sorunda da teorik taslağın basımına karar verdi.

Konferans uluslararası koşulları tartışarak, mevcut olayların ve gelişmelerin gösterdiği gibi günümüzde uluslararası durumun ciddiyetini muhafaza ettiğini ve dünya genelinde kapitalizmin neden olduğu derin çelişkilerin uzlaşmaz niteliklerini koruduğuna işaret etti. Bu çelişkiler revizyonistlerin iddia ettikleri gibi yumuşamıyor aksine daha da keskinleşiyorlar. Yeni iktisadi, siyasi ve askeri kirizlerin ortaya çıkmasına neden olan bu çelişkiler çağımıza damgasını vurmaktadırlar. Bir yandan kapitalist-revizyonist ülkelerde proletaryayla burjuvazi arasındaki çelişki, ezilen halklar ile emperyalizm arasındaki diğer çelişki, öte yandan emperyalist güçler ve devletlerin kendi aralarındaki çelişkileri ve sosyalizmle kapitalizm arasındaki temel çelişkiler çağımızın ana özelliklerine niteliklerini vermektedirler. Konferansımız bu çelişkilerin bütün revizyonist tanım ve yorumlarını red etmiştir. Buna göre, bu çelişkilerin Leninist kavranışıyla ancak kapitalist emperyalist sistem ve Kürdistan'ın yeri ve konumu bilimsel bir şekilde analiz edilebilir.

Emperyalist savaş hazırlıklarının bütün hızıyla devam ettiği günümüzde emperyalist, sosyal-emperyalist sistem yerel savaşları körükleyerek halkları birbirlerine düşürüyor ve "gerginlik ocakları" nı yanık tutmaya çalışıyor. Bu arada haklı savaşlara, ulusal ve sosyal kurtuluş devrimlerine sızmadan geri kalmıyan emperyalist, sosyal emperyalist ve gerici güçler değişik reformist taktiklere de başvurumaktadırlar. Konferans dünyanın bir çok ülkesine yönelik olduğu gibi, Kürdistan ulusal kurtuluş devrimini reformize uğratmaya yönelik emperyalistlerin ve sömürgecilerin gilye za da açık siyasetlerini tartışarak bu soruna gerekli dikkatleri çekti. Orta-Doğu'da Sovyet sosyal-emperyalizminin statükoyu savunmasına karşın ABD ve Batı emperyalizminin Filistin'e ve Kürdistan'a "özerklik" verilmesi siyasetlerini görüşen konferans her iki durumda karşı-devrimci olarak niteledi. TC'nin politikasındaki ikili gelişmeye, İran-İrak savaşının doğurduğu gelişmelere ve muhtemel sonuçlara, işbirlikçi Kürt feodal-burjuva sınıfının tutum ve davranışındaki paralellige, burjuva demokrat Kürt aydın tabakasına emperyalistlerin ve sömürgecilerin yaklaşımına, otonomist hareketin gerici niteliği ve Kürdistan devriminde oynadığı

olumsuz role ilişkin belirlemeler yaptı. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin radikalleşmesini engelleme çabalarını TC'nin Güney-Kürdistan'ı işgal hazırlıklarıyla olan ilişkisini gürüşen ve güçlü muhtemel gelişmeler karşısında hareketimizin taktiğini ve siyasetini tartışan konferans, bütün Kürdistan'lı örgüt ve partilerin bir tek ulusal konseyde biraraya gelmeleri gerektiği görüşüne olumlu yaklaşmıştır. Böylesi bir durumda hareketimizin soruna ilgisiz kalmayacağı belirtildi.

Konferansımız genel olarak tartışılmadık bir tek sorun dahi bırakmadan yeni örgütlenmemize temel teşkil eden bütün teorik ve örgütsel sorunları tartışarak bağlayıcı birliğe vardı.

Temel görüşlerimizin, tüzük ve teorik taslakları tartışarak geliştirildi ve konferans belgeleri olarak basılmaları kararlaştırıldı. Özellikle profesyonel devrimciler örgütü şeklinde yeniden kurulup inşa sorununa ve teorik görüşlerimize farklı boyutlarda tartışmalar sonucu yeni açılımlar kazandırıldı. Konferans, partileşmeye doğru atılımın basamağı olma niteliğini kazandı ve tam bir yoldaşlık havası içinde çalışarak tüm kararları oybirliğiyle aldı.

Birlik için yürütülen görüşmelere ve "Birlik Komitesi"nin faaliyetlerine ilişkin raporlar okundu ve tartışıldı. Birlik faaliyetlerinde ve hareketimizin toplanmasında gecikmenin ana nedenlerini tartışan konferans bu gecikmeye neden olan etkenleri açığa çıkardı. Ülke ve değişik bölgelere ilişkin raporlar sunularak belli sonuçlara varıldı.

Geçmişin değerlendirilmesi ve doğru sonuçların çıkarılması sorunu üzerinde titizlikle duran konferans, bu soruna gerekli önemi verdi. Meseleye ilişkin hazırlanmış değişik yazı taslakları, geçmişin değerlendirilmesine ait incelemeyi ve önerileri tartışan konferans, tam bir birlik ve beraberlikle şu sonucu çıkarmıştır. Hareketimizin geçmişinin değerlendirilmesinde temel eğilim geçmiş çok yönlü ve kapsamlı aşma olarak tespit edilirdi. Kendini köklü ve kapsamlı eleştiri ve özeleştiri olmaksızın adına ve eylemine layık bir devrimciler örgütü yaratılamaz. Bu meselede açık ve net devrimci eleştiriye ve görüşe sahip olan konferans, geçmişe ilişkin mahkum edilmiş örgütlenmenin kolay bir tekrarını değil aksine ; parti kuruluşuna vardırarak profesyonel devrimciler örgütünün inşası gerektiğini tespit etmiştir. Birlik Konferansı tam bir güven ve cesaretle geçmişin hata ve zaaflarından, olumsuzluk ve çıkmazlarından, devrimci bir kopuşu gerçekleştirme sayesinde güç ve kuvvet almıştır. Yeni, ama daha yüksek seviyede çıkış yapmanın koşullarından biri sayılmıştır bu. Ancak ; konferans geçmişin eleştirisinde inkarcı davranmanın, mirasımızda en temel nitelikler ve geleneklerin red edilmesinin yanlış olacağını belirterek söz konusu nitelikler ve geleneklerin ön plana çıkarılıp kurumlaştırılması gerektiği kararını aldı.

Konferans, geçmişin değerlendirilmesinde başka önemli şeyler yanısıra hareketimizin 1980 başlarındaki bölünmesinin nedenlerini de inceleyerek bölünmeye yol açan bir çok esas etkene işaret etti ve yazılı sonuçlarını konferans belgeleri arasında yayınlamayı kararlaştırdı.

12 Eylül faşist darbe sonrası geniş tutuklamaların sebepleri üzerine durularak hareketimizin kadrolarının siyasi polis soruşturmalarında, sömürgeci mahkemelerde ve cezaevlerindeki tutum ve tavırları değerlendirilerek süzgeçten geçirildi. Buna göre KAWA'nın örgüt olarak komünist bir direniş sergileyemediği ama ihanette yaratmadığı sonucu çıkarıldı. Siyasi poliste ciddi zaaf olmasına rağmen mahkeme ve ceza evlerindeki esas çizgi teslimiyet değil devrimci direniş olmuştur. Konferans, işkencede direnmenin örgüt sorunu olduğuna işaret etti, sadece gizliliğin örgütü koruyamayacağı, işkencede direnme ve çözülmemenin ilke ve prensip sorunu olduğunu belirtti. Sorun bir anlamıyla tecrübeler birliğimi olarak alındı. (bu anlamıyla örgüt tecrübeler akümülyasyonudur). Esas olan örgütün çok yönlü olarak kendisini güven altına alması ve alacağı tedbirlerdir.

Geçmişin çok yönlü değerlendirilmesinde, ideolojik saflaşmanın hareketsiz ve Kürdistan devrimi için olan önemi üzerinde duruldu. Bu saflaşmada ideolojik hattımız ve yöneliş-

imiz sığıklar, yüzeysellikler ve dogmatik kavrayışlar taşınmasında rağmen doğru olduğu ama bu hat ve yönelişin ciddi bir seviyede örgütlenemediği belirtildi. Dolayısıyla ideolojik istikrarsızlıklar ortamında kargaşlıklar ve belirzilikler hareketimizin saflarında etkilemiştir. Öte yandan hareketin geçirdiği ideolojik evrimin, onun teorik kavrayışını ve düşünce sistemini güçlendirerek kadroları eğittiği vurgulandı. Bütün bunlar, yanı sıra, hareketimize niteliğini veren, onun kimliğinin belirginleşmesinde esas teşkil eden şey M-L çizgi ve Kürdistan devrimine ilişkin önermeleridir. Asıl sorunun ideolojik ve siyasi varoluş sorunu olduğu, bu bağlamda burjuva milliyetçiliği ve revizyonist küçük-burjuva milliyetçiliğinin etkilerinin oldukça güçlü olduğu Kürdistan'da, bağımsız ideolojik kimliği korumanın hayati önemine işaret edildi. Konferans, KAWA'nın yaratıp oluşturduğu değerlerin, ideolojik hattın savucusu ve devam ettiricisi görevini üstlenmiştir.

Konferans, profesyonel devrimciler örgütü sorununu ulusal kurtuluş devrimi ve Kürdistan'da sosyalizmin kuruluş sorununa bağlı olarak ele aldı. Buna uygun görüş ileri süren konferans, Leninist tipte örgütlenmeyi tartışarak ülkemizin özgül şartlarının hesaba katılması sorununu görüştü. Leninist tipte örgütlenmenin dogmatik ve şematik olarak kavranmasına karşı çıktı. Kürdistan'da bu tipte bir örgütlenmenin varlığının şart olduğunu vurgulayan konferans, sınıf niteliği olmayan, hantal bloksoal kitle partilerini devrimi gerçek anlamda örgütlemeye muktedir görmemektedir. Böyle bir parti ile sosyalizmin hiç bir sorununun çözülmeyeceğinin kanıtlandığı belirtildi. Ancak Leninist tipte bir devrimciler örgütü bu işlerin çözümünü garantiyebilir.

Kuzey-Kürdistan çapında devrimci ulusal güçlerin yakınlaşmaları ve samimi ilişkilerini zorunlu gören Konferans, cephe sorununu tartıştı. Şimdiye kadar ciddi cephe ve birlik çalışmalarının olmadığı, hareketimizin ise üzerine düşen görevden geri kaldığı belirtildi ve sorunu ülkemizin devriminin sorununa bağlı olarak ele aldı. Cephe şartlarını henüz zayıf gören konferans, yakın dönemde cepheye dönüşebilecek "birlik"lerin kurulması gerektiği kararını almıştır. Böylesi birlikleri özellikle radikal devrimci örgütlerle kurmanın ilke sorunu olduğuna işaret edildi ve bu sorunda hareketimizin üzerine düşeni yerine getirmesi kararlaştırıldı.

Konferans, sendikalar sorununu da tartışarak, Kürdistan işçi sınıfı ve kır proletaryasının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi sürecinde çok yönlü hazırlanmasında sendikaların rolleri üzerine durdu. Sendikal mücadeleye yaklaşım üç esasa dayandırılmıştır : İşçi sınıfı ve kır proletaryasının sınıf mücadelesine hazırlanması için sınıfsal bilinç ve örgütlenmedeki rolü, ulusal devrimci bilinç ve ulusal kurtuluşta oynayacağı rol ve partizan savaşıyla olan bağları açısından sorun ele alınmıştır.

Kürdistan'ın sömürge ve yarı-feodal yapısı göz önüne alınarak kadın sorununa yaklaşıldı ve toplumumuzun en az yarısını kadın nüfusu oluşturmasına rağmen hareketimizin çözümlenici teorik ve pratik girişimlerinde büyük bir eksikliğinin olduğu belirtildi. Ulusal kurtuluş hareketinde kadınların politikaya, devrimci faaliyete ve yönetim organlarına aktif katılımı olmadığı müddetçe başarı şansının zayıf kalmaya mahkum olacağına altı çizildi. Hareketimizin kadın kadrolar ve önderler yetiştirmeye özen göstermesi gerektiği vurgulandı. Özellikle bu sorunda zorunlu eğitimin şart olduğu bilince çıkarıldı.

Konferans Türkiye, İran, Irak ve Suriye sol güçlerinin konumunu ele alarak tartıştı. Sosyal-şövenizmin etkileri ve söz konusu güçlere karşı tavrın ölçütleri üzerinde duruldu. Kürdistan sorununda yaklaşımları, pratik yetersizlikleri ve çözümsüzlükleri ele alındı. Bu ülkelerde ne yazık ki henüz gerçek anlamda komünist partilerin olmadığı ve gelişmekte olan devrimci grupların ise ideolojik ve örgütsel krizlerini aşamadıklarına değinildi. Olumlu gelişmeleri destekleme kararı alan konferans devrimci hareketlere milliyetçi ön yargılarla yaklaşılmasına karşı çıktı.

Birlik Konferansı Uluslararası Komünist Hareketin durumunu görüşerek UKH çizgimizin doğruluğu ve savunulmasının önemi üzerinde durdu. 1950'lerden bu yana sürecin yeniden incelenmesi ve modern-revizyonizmin tarihsel köklerinin izahının derinleştirilmesi gerektiği üzerinde duruldu.

Ulusal kurtuluş devrimi çizgimiz ile UKH arasında bir çelişkinin olmadığı, fakat örgütlenmiş bir merkezin olmayışının kargaşalıklara neden olduğu ve bunun Kürdistan'a yansımadaki olumsuzluklara değinildi. Uluslar arası Komünist Hareketin örgütsüz ve dağınıklığını ortadan kaldırmaya yönelik her olumlu gelişmeyi ortak davamız uğruna enternasyonalist bir ruhla desteklemenin gerekliliği vurgulandı. Konferans Sovyet modern-revizyonizmine, Euro-komünizme, Troçkizme ve Çin revizyonizmine tavır alan ve Marksizm-Leninizm'in saflığını koruyan UKH'nin bir parçası olarak kendisini tanımladı fakat UKH'e, sorunlarına ihtiyatlı ve eleştirici gözle yaklaşılmasının bağımsız şekillenmemiz açısından önemi vurgulandı. Marksist-Leninist partilerle ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesi kararı alındı.

Konferansın yayınlanacak olan belgelerinde ve YPK'nin

faaliyetlerinde görüleceği gibi önemli kararların alındığı Birlik Konferansı'nda hem hareketimiz hem Kürdistan devriminin sorunlarına yeni açılımlar kazandırdığı inancındayız. Hareketimize, onun ideolojik hattına ve Kürdistan devrimi için yaptığı teorik önermelere güvenen ve inanan komünistleri ve devrimci yurtseverleri YPK'nin saflarında örgütlenmeye çağırıyoruz, Güçlerimizin sınırlı olanaklarımızın kısıtlı olduğunun bilincinde olan konferansımız kendisine ve geleceğine tam bir güvenle çahşmalarını sonuçlandırdı.

- * YAŞASIN BİRLİK KONFERANSI
- * YAŞASIN MARKSİZM-LENİNİZM
- * YAŞASIN YEKİTİYA PROLETARYAYÉ KURDISTAN
- * YAŞASIN BAĞIMSIZ BİRLEŞİK DEMOKRATİK KÜRDİSTAN

YEKİTİYA PROLETARYAYÉ KURDISTAN
MERKEZ KOMİTESİ
(Mayıs 1988)

DIYARBAKIR'DA DİRENİŞ TEKRAR BAŞARIYA ULAŞTI

M. ZİLAN

Diyarbakır cezaevi, sömürgeci faşist cuntanın karanlık yönetiminden bu yana, siyasal dilde sürekli gündeme geldi. Yine 12 Mayıs'ta Kürdistan'lı devrimci Ulusal Kurtuluşçuların esir alındığı, Diyarbakır zindanlarında, direniş başladı. Direnişe 400 dolayında devrimci tutuklu katıldı. Yani hemen hemen cezaevinin tümü direnişte yer aldı. Bir haftalık oldukça ciddi ve sert mücadeleden sonra bağımsızlık savaşçıları taleplerini kabul ettirerek, amaçlarına ulaştılar direnişe ve son verdiler.

Neden bu direnişe başlandı ? Acaba devrimciler "ölüm orucuna" gitmekten zevk mi alıyorlardı ? Yoksa rejim yapmak için açık grevine başvurmalarını gerekiyordu ? Yoksa, faşist Türk Devleti yöneticilerinin defalarca demagojik bir şekilde faşist propagandalarına hizmet amacıyla söyledikleri gibi, siyasal amaçla, "siyasal mesaj" vermek için mi gidildi direnişe ? Kuşkusuz bunların hiç biri neden değildir. Böyle olmadığı bugün artık Türkiye ve Kürdistan gerçekliğinden rahatlıkla çıkarılmaktadır. Özellikle de Diyarbakır zindanının 8 yıllık işkence ve katliam tarihi bunu

açık bir biçimde ortaya koyuyor. Sömürgeci Türk Devleti yöneticileri Kürdistan ve özellikle Diyarbakır'da sürekli bir yok etme politikası hayata geçirmeye çalışmışlardır, ve çalışıyorlarda. Bu yoketme sıradan bir işkence ve katliamla açıklanacak türden değildir. Bugün artık her sağduyu sahibi kişi, Diyarbakır zindanında işkence ve katliamın sürekli yaşam olduğunu görmekte ve bilmektedir. İşkence ve zülmün dozu öyle bir düzeye vardırılmıştır ki, artık Diyarbakır cezaevinde yaşayan koşullardan değil ölüm koşullarından bahsetmek gerekecektir. En ağır işkence ve ölüm koşulları yaratılarak devrimciler adım adım katletilmek istenmektedir. Bir dönem bu ölüm koşullarından geçmek zorunda kalan tutuklularında haklı olarak vurguladıkları gibi, Diyarbakır zindanı Vietnam'da Saygon zindanlarını bile geride bırakmış bulunmaktadır. Tarafsız gözlemciler de aynı şekilde bu kanıdadırlar. Böyle olmuş olsa, evlatlarını desteklemek amacıyla dışarıda dayanışma direnişlerinde bulunan Kürdistan'lı analar, bütün dünyanın gözleri önünde bu barbarlığı, bu vahşeti protesto etmek

için kendilerini yakmaya neden giriştinler ? Anaların bu ciddi ve anlamlı ; ve o kadar da saygıdeğer ve önünde eğilinecek bu eylemlerinin anlamı başka ne olabilir ? Bütün dünyaya ibret olacak bu eyleme neden başvuruyorlar ? Yine aynı şekilde, en başta Kürdistan'lı analar olmak üzere tutuklu yakınları bütün haykırışlarıyla neden şunları aduyuruyorlar ? "Çocuklarımızı hergün yeniden öldürüyorsunuz. Hergün yeniden işkence çığlıklarını duyuyoruz. Ana yüreği bunlara dayanamaz. Eğer çocuklarımızın - tutukluların - isteklerini yerine getirmezseniz, cezaevinde çocuklarımızı da ve kendimizi de toptan ateşe vereceğiz. Hiç olmazsa çocuklarımız sizin - Türk Devleti kastediliyor - ellerinizle ve işkence ile öldürülmüş olmazlar" İnsanlarımızı bütün savunma araçlarından yoksun bıraktıran sömürgeci canavarlığa karşı, hayatlarını da yoketme şeklindeki direnişe vardırıran neden ne olabilir ? Bütün bunların cevabını, bizzat soruların içinden çıkarmak zor olmasa gerek. Kürdistan halkı kendisine dayatılan çağdışı, bağımsızlık ve özgürlüğün ayaklar altına alınmasına karşı, tamamiyle donanmasız bırakılırsa dahi, en yüce direnişler sergileyerek özgürlüğü ve bağımsızlığı için direnmesini bilecektir.

Diyarbakır cezaevindeki bu çağdışı koşullara karşı 8 yıldır sürekli soylu direnişler yükseltildi. Direnişler zafere ulaştı, faşist sömürgeciler tekrar saldırıya geçerek, devrimcilerin elde ettiği kazanım ve hakları yoketmeye kalkıştılar. Bunun üzerine tekrar direnişe geçildi ve tekrar zafere ulaşıldı. Bütün bunlar etbette can bedeli mücadeleler sonucu gerçekleşti. İşte böyle bir direniş en son

Şubat ayında gerçekleşmiş, tutuklular 30 maddelik isteklerini kabulettirmişlerdi. Bu isteklerin önemleri şöyle sıralanıyordu : Ziyaretçilerle Kürtçe konuşmanın serbest olması, Kürtçe konuşma ve savunma üzerinde yasağın kaldırılması, politik tutuklu statüsünün tanınması, "Tektip Elbise" nin kaldırılması, ceza ve yargılanmanın uluslararası hukuk normlarına uygun düzenlenmesi ve bir dizi başka ekonomik, demokratik haklar... Bu taleplerin büyük bir kısmı 12 günlük direniş sonucu elde edilmişti. Bu direnişte M. Emin Yavuz adli devrimciyi kaybetmemize ve onlarca devrimci tutuklu ciddi hayati tehlikeler atlatalarına rağmen ; elde edilen başarı devrimci demokratik kamuoyunda olumlu bir etki yaratmıştı. Ancak daha bu olayların üzerinden 2 ay gibi kısa bir zaman geçmeden, hastalanıpta hastaneye kaldırılanların bir kesimi daha cezaevine dönmeden cezaevinin sivil yönetime devredilmesi maskesi altında faşist Türk Devleti tekrar saldırıya geçip bütün elde edilen hakları iptal ettiğini açıklıyordu. Tek Tip Elbise'den başlamak üzere bütün eski, işkenceci koşulları uygulamaya sokmak amacıyla saldırıya geçiyor. Bunun üzerine cezaevinde ciddi çatışmalar meydana geldi. Hatta değişik koşullarda yataklardan barikatlar oluşturuldu. 12 Mayısta açlık grevine başladıklarını (Tutuklular KAWA ve PKK davasından yargılanan temsilcileri aracılığıyla) ziyaretçilerine basına ve kamuoyuna duyuruyorlardı.

'Diyarbakır'daki Açlık grevi "Yeşilçiler" aracılığıyla Alman parlamento-suna getirildi.

Diyarbakır'da dayanışmada bulunan Ana'ların anlamlı ve soylu eylemi kamuoyunda büyük yankılar uyandırdı. Dayanışma amacıyla açlık grevinde bulunan anneler, tutuklu yakınları ve devrimcilerden oluşan kalabalık bir kitle 16 Mayıs akşamı Belediye önüne

alevler içinde sloganlar haykıran Anaları çevrede bulunan kalabalık yankıdan kurtardı. Faşist güvenlik kuvvetleri bunun üzerine toplanan kitle üzerine saldırdı. İki Anayı göz altına alarak hastahaneye kaldırdı. Dışarda yükselen protesto sayesinde iki Ana'yı, polis daha sonra serbest bırakmak zorunda kaldı. Bütün bu direnişler karşısında, sorunun iyi olmadığını gören, Faşist Türk Devleti, tekrar devrimci tutukluların isteklerini kabul ettiğini açıkladı.

Kürdistan'da en temel insan hakları uğruna dahi can bedeli bir direniş zorunluluğunu bir kez daha gösteriyordu.

Bağımsızlık ve özgürlüğüne düşkün Kürdistan halkı Ulusal Kurtuluş mücadelesinde "can bedeli direniş çizgisinin önemini ve bu önemini içinden fıskıran zaferi bir kez daha görüyor ve dünyaya gösteriyordu.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin en değerli evlatlarının bir bölümünü tutsak alan faşist-sömürgeci Türk Devleti Diyarbakır zindanında kelime ve cümlelerin gücüyle ifade edilemeyecek en barbar, en aşağılık, en çağdışı, bütünüyle lanetli işkence ile bezenmiş saldırılarını insanlık tarihinin bütün ileri değerlerine karşı, bu anlamıyla bütün insanlığa meydan okuyarak pervasızca harekete geçirmektedir. Ancak son bir kaç yıllık tarihimize de açıkça göstermektedir ki, Türk Devletini bu barbar saldırılarda dahil hiç bir yöntem, hiç bir güç Kürdistan Devriminin zaferi karşısındaki acı sondan kurtaramıyacaktır. Kürdis-

14 Mayıs günü ise, 40'a yakın tutuklu annesi ve yakınları da Diyarbakır SHP il binasında dayanışma amacıyla açlık grevine başlıyorlardı. Aynı günlerde dayanışma eylemleri Kürdistan, Türkiye ve Avrupa'ya yayıldı. Türk Devletinin bu iki yüzlü tutumunu protesto amacıyla çeşitli kuruluşların protesto telgrafları çekmesi sağlandı. Almanya'da dayanışma amacıyla açlık grevi örgütlendirildi. 17 Mayıs günü, Halepçe katliamı sorunuyla birlikte

doğru yürüyüşe geçtiler. Belediye önünde oldukça kalabalık bir kitlenin hazır bulunduğu bir esnada KAWA davasından yargılanan Mahmut Şahin annesi Rahime Şahin Ana ile PKK davasından yargılanan Mehmet Şener'in annesi Şener Ana üzerlerine benzin dökerek kendilerini yakma eylemini başlattılar. "İnsanlık onurumuz işkenceyi yenecektir" "Adalet istiyoruz", "Özgürlük istiyoruz" sloganlarıyla

tan halkı ve onun kopmaz bir parçası olan, onun yüreği ve beyninin bir parçası olan esir alınmış devrimciler hep yenen zafere giden taraf olacak ; Türk Devleti ise hep yenilen taraf olacaktır. Bu tarihi gelişmenin zorunlu ve mantiki sonucudur. Çünkü Türk Devleti çürüyen, yok olmaya mahkum olan, ve dünya çapında da bir dizi Ulusal Kurtuluş devrimleriyle büyük oranda yerle bir edilen barbar, çağdışı sömürgeciliği temsil ederler ; Kürdistan halkı ve Ulusal Kurtuluşçularında yeniyi, gelişeni, haklıyı, dünya halklarının desteğini alan ve yüce bir davayı temsil etmektedirler. Türk Devleti Kürdistan halkına karşı haksız, gerici ve barbar bir savaş yürütüğünden yenilmek zorundadır. Bir diğer açıdan soruna bakıldığında ise Kürdistan halkına karşı bu dünya halklarının nefret ve lanetini kazanmış haksız savaşı yürüten Türk Devleti dünya tarihine ve insanlığa karşı suçlu konumdadır. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini, halkının kurtuluşu ve mutluluğu için her an yükseltme sevdasında olan, bu uğurda en yüce duygularla içinde ve dışında ölümü kucaklamaya hazır komünistler ve diğer devrimciler ise tamamen haklı bir konumdadırlar. Onlar, haklı konumda olmanın ötesinde, soylu ve yüce bir davanın, dünya halklarının ve binlerce yıllık tarihin desteğini alan, Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinin önderleri, yiğit neferleri olarak tarihe geçeceklerdir. Bundan ötürü, Türk Devleti bugün dünya halkları ve tarih karşısında samik sandalyesinde oturmaktadır. Kürdistan'lı komünistler ve devrimciler bu gerçekten ötürü cezaevlerinde ve mahkemelerde Ulusal Kurtuluş ve Sosyalizm bayrağını

yükselterek, esasında Türk Devletini yargılamaktadırlar. Türk Devletinin bütün barbarca saldırıları bu gerçeği çarpıtmaya yetmediği, onu acı sonu, ve yıkımdan da kurtaramıyacaktır. Zindanlarda, bu nedenden ötürü Kürdistan'lı komünistler ve diğer Ulusal Kurtuluşçular haklı ve güçlü konumdadırlar ve bütün dünya halklarının desteğine sahiptirler. Kawa davasından yargılanan komünistler ve devrimciler bu gerçeği en kararlı ve en bilinçli bir biçimde savunmalarında dile getirdiler. Yine, onlar, bu gerçekten güç alarak, Kürdistan proletaryasının ve Ulusal Kurtuluş Davasının zafere giden yolunun mutluluğunu gösterdiler. Bundan dolayı, onlar, halkların saygı ve desteğini kazanırken ; Türk Devleti hergün daha fazla nefret kazanmakta, çıkmaza girmekte ve tecrite uğramaktadır.

Dünya halklarının desteğini, sevgi ve saygısını her zaman kazanacak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Davasının savunucuları olan Diyarbakır zindanındaki devrimciler kazanan taraf olmaya devam edecektir. Sömürgeci, işgalci Türk Devleti Kürdistan'dan defolup gidinceye kadar bu gerçek hep böyle işleyecektir.

NOT : Yazı yayına verildiği anda, Diyarbakır cezaevinden elimize ulaşan bilgilere göre, cezaevi yöneticilerinin verdikleri sözde tekrar durmadıkları, tekrar saldırılara geçtikleri söylenmektedir. Kürdistan'lı komünistlerin ve devrimcilerin Kürtçe savunma yapma ve bu doğrultuda karar alma ve bunu hayata geçirme tavırlarının artık gündemleştiği bir dönemde ; ceza evi yönetiminin tanıdığı 30 maddelik talepleri uygulama yerine çeşitli yöntemlerle baskılara başvurduğu bildirilmektedir. Polisin istediği zaman içeri girerek istediği unsuru tekrar işkenceye alıp götürdüğü belirtilmektedir.

AYDIN CEZAEVİ İKİNCİ "DİYARBAKIR" YAPILMAK İSTENİYOR

Bir çok devrimci tutuklu Diyarbakır cezaevinden başta Aydın olmak üzere değişik cezaevlerine "sivilleştirme" adına yollanırlar. Sömürgeciler açısından tek bir amaç vardır. Her şart altında direnişi, mücadeleyi dağıtmak ve yok etmek. Fakat geleceği, iyiyi, güzeli, doğruyu temsil eden devrimcilerin de görevi bu düzeni değiştirmektir. Kuşkusuz ki direnmeden mücadele etmeden, örgütlenmeden öylesine, kendiliğindencilikle kurtuluşumuz olmaz. Bugün Kürdistan ve Türkiye cezaevlerinde tüm baskı ve zulümlere rağmen yine direnişler oluyorsa, cezaevleri birer okul haline getiriliyorsa gelecek güzel günlerin bizim ellerimizde olduğunu da gösteriyor.

Aydın cezaevinde 400 den fazla tutukluya karşı faşist sömürgeciler bir provakasyon düzenleyerek saldırdılar. Yangın ve gaz bombalarının eşliğinde gerçekleştirilen bu saldırılardan hemen hemen bir çok tutuklu yaralandı. Devrimci tutukularda ellerine ne geçirdilerse, onlarla, kendilerini savunmaya çalıştılar. Direnişin önderlerini katletmek isteyen faşist cellatlar yaralıların tedavi istemlerini reddettiler gibi onları sorgu ve işkenceden tekrar geçirttiler.

Cezaevi yöneticileri, görüşü yasaklamış durumdadılar. Ayrıca mektupları da vermiyorlar. Böylelikle yaptıklarını gizlemek istiyorlar. Ama boşuna toplam 12 Eylül 1980'nin ilk başlarını yaşamıyor artık.

Kawa davasından yargılanıp idam cezası alan Ali Biçer ile Kawa dergisi sahibi Abdullah Soydan'da bu cezaevinde bulunuyorlar.

Ali Biçer yakalayıp işkenceden geçirildikten sonra televizyon kameralarının karşısına çıkarılmış o da milyonlarca kişiye ;

"Bir ağayı vurduğum için mutluym

Fakat bir insanı öldürdüğüm için ise üzgünüm" demişti.

Bizi de, şu anda bu anlayışla "yargılamaya" çalışıyorsunuz. Fakat tarih, sömürgeciliği meşru saymaya çalışsan bu anlayış mahkum etmiştir. Biz de ülkemiz üzerindeki sömürgeci zinciri kırarak tarihe mal olacak bir olay yaratma amacındayız. Ve bunu yaratacağımıza olan inancımız tamdır. Hiç bir güç bizi bu düşüncemizden dolayı suçlayamaz. Çünkü biz gerçekleri savunuyoruz. Ve tarihsel, kutsal bir ödevi yerine getiriyoruz. Bu nedenle suçlu değiliz.

Diyarbakır Kawa Toplu Savunmasından

I. ENTERNASYONAL

1834 de Alman mültecileri Paris'te illegal "Demokratik Cumhuriyetçi Birliği"ni kurdular. İki yıl sonrada "Adiller Birliği" adlı ayrı bir dernek çoğu proleter olan kişilerce kuruluyordu. Demokratik Cumhuriyetçi Birlik'ten üyelerin çoğu ayrılıp, "Adiller Birliği"ne katılırlar. "Adiller Birliği" Fransız işçi komünizminin bir Alman kolu idi. "Eşitliğin zorunlu bir sonucu olarak mal ortaklığı isteniyordu" dernekece.

1836 dan 1852 ye kadar geçen sürede Alman işçilerinin diğer ülkelere dağılmış olması nedeniyle uluslararası işçi hareketi, Alman hareketinin bir devamı olarak kabul edilirdi.

1852 de Köln komünistlerinin hüküm giymeleri sonucunda Alman işçi hareketi bir durgunluğa geçer.

İşçi dernekleri Londra ve İsviçre'de de kurulur. Birçok unsuru içlerinde barındırırlar. Çalışmaların ağırlık merkezi Londra'ya kaydırıldıktan sonra artık birlik yavaş yavaş "Alman olmaktan da çıkıyor uluslararası bir nitelik kazanıyordu. Üye kartlarının üzerinde "Bütün Ülkelerin İşçileri Kardeşir" yazılıydı. Devrim Avrupa çapında düşünüldüğünden çalışmalarda bu düşünceye uygun yapıyordu.

1847 de Birliğin birinci kongresi Londra'da toplanır. Adı, Komünistler Birliği olarak değiştirilir. Birlik komünler, yönetici çevreler, merkez komite ve kongre biçiminde örgütlenir. "Burjuvazinin devrilmesi, proletaryanın egemenliği, sınıf karşıtlıkları üzerine kurulu eski burjuva toplumunun ortadan kaldırılması ve sınıfsız yeni bir toplumun kurulması" amacı kabul edilir.

İkinci kongrede Komünist manifestonun yazılması için Marx ve Engels görevlendirilirler. Daha sonra manifesto yazılır ve bir çok dilde yayınlanır. Artık slogan "Bütün Ülkelerin Proleterleri Birleşiniz" dir.

Zaman zaman değişik Batı Avrupa ülkelerinde de çeşitli işçi dernekleri kuruluyordu. 1848 ve 1849 devrimci mücadelelerinin yenilgiyle sonuçlanmasından sonra da proletarya gizli olarak örgütlenmeye devam eder.

Birlik üyelerine 1852 de Köln de cezalar verilir ve birlik dağıtılır. Bir anlamıyla "Alman işçi Hareketi" olarak adlandırılan bu dönem olgunlaşma dönemiydi. İşçilerin kendi sınıf konumlarını sermayeye karşı tarihsel

ve ekonomik karşılığı kavramaya yetenekli işçilerin toparlanması dönemiydi.

Engels, bu dönemde 3-20 kişilik guruplar halinde örgütlenen proletaryanın 1852 den sonra bu biçimde örgütlenmesinden yana değildir. Alman proletaryasının açık ve gizli örgüte gereksiniminin olmadığını, "aynı toplumsal sınıftan olan ve aynı fikirleri açıkça söyleyen işçilerin basit ve doğal ilişkisi, yok tüzükmiş, yok yönetici komitelemiş, yok kararlar yada ele tutulur başka biçimler istemeksizin, tüm Alman imparatorluğunu sarmaya yetiyor." (Marks-Engels Seçme eserler c.3 s.228) diyordu. Devamla gizli ve açık örgütlenmeleri Avrupa'da ve Amerika'da proletarya hareketinin güçlü olmasından dolayı bu tür örgütlenmelerin (açık gizli) artık engel durumuna geldiğini belirtir. Proletaryanın "ayrı bir sınıf durumunun kavranmasına dayanan basit dayanışma duygusu, her ülkeden ve her dilden emekçiler arasında, proletaryanın birtek ve aynı büyük partisini kurmaya ve sürdürmeye yeter." (age eser. s.229) diyordu.

I. Enternasyonel 28 Eylül 1864 de Londra'da Saint-Martin's Hall'de toplanılarak kurulmuştur.

Avrupa'da devrim dalgaları hemen hemen 15 yıllık devreler halinde kabarıyordu. Enternasyonel'in kuruluşu tam da bu kabarma dönemine raslıyor.

Kongrede çoğunluğu Alman ve İngiliz işçiler oluşturuyordu.

Açılış konuşmasını Marx yapmıştır. 1866 da Cenevre'de 1867 de, Lozan'da, 1869 da Bale'de kongreler örgütlemişti.

I. Enternasyonel o dönemde varolan ve işçi sınıfı hareketi içinde değerlendirilen tüm yapılanmaları kucaklamıştı. Bu yapılanmalar kendi bildikleri doğrultuda hareket ediyorlardı.

Kuruluş, baskılı dönemin sonuna doğru uyanmakta olan Avrupa'daki işçi hareketinin iç polemiklerden kaçınmayı gerektirdiği II. imparatorluk dönemine rastlar. Proletaryanın uluslararası birliği ön plana bu dönemde çıkar. 1864 de yani kuruluş yılında uluslararası birliğin anlamı henüz tam anlamıyla bilince çıkmış değildi. Çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde yığınlar henüz harekete geçmiş değildiler. Başlı çeken Alman komünizmi ise partileşmemişti. Prodoncu-

luk da henüz birçok yönleriyle gelişmemişti. İngiliz sendikalarının enternasyonle katılmaları dahi mevcut durumunun ne olduğunu bize açıklamaktadır. İşte bu çeşitli farklılıklara rağmen ilk başarıda enternasyonelin parçalanacağı açıktı. Engels, "bu ilk başarı, ruh bakımından kesinlikle Enternasyonelin çocuğu olan Paris komünü oldu. Her ne kadar Enternasyonel, Paris komününe tezgahlanmak için serçe parmağını bile oynatmadıysa da ve gene de haklı olarak ondan sorumlu tutulduysada, bu böyledir. Komün ile birlikte Enternasyonel, Avrupa'da manevi bir güç duruma gelir gelmez kavga başladı." diyordu. (Gotha Programının Eleştirisi s. 127-129)

Artık her görüş Paris Komünü'nün örgütlenmesinden pay çıkarmaya çalıştığından artık parçanlama kaçınılmaz oluyordu. Üstelik Belçikalı Prodoncular, Bakuninle birlikte çalışmaya başlıyorlardı.

La Haye kongresinde beklenen son gelmiştir. Fakat üstyönetimin Amerika'ya taşınmasına karar verilir. Amerika'da birşeylerin yapılacağına inanılır. Fakat orada da prestij kaybedilir. Öyle ki Engels, "ve bundan sonra Enternasyonel'e yeniden hayat verebilmek için herhangi bir çaba delilik ve israf olur" diyebiliyordu. (age, aynı yerde)

» Enternasyonelin on yıllık süre içinde Avrupa işçi hareketine önemli derecede etkide bulunduğu açıktır. Bu yönüyle geçmiş çalışmalarına gururla bakılabileceğini açıklar Engels. "Ama eski biçimiyle, ömrünü gerektirdiğinden fazla sürdürmüştür. Eski tarzda yeni bir Enternasyoneli, bütün ülkelerin proleter partilerinin ittifakını canlandırmak için, tıpkı 1849'dan 1864'de kadar olduğu gibi, işçi hareketinin genel olarak yıkıma uğraması gerekir. Oysa proletaryaya alemi pek büyümüştür, pek genişlemiştir. Öyle samıyorum ki, bundan, sonraki Enternasyonel-Marks'ın yaptılarının bir kaç yıl etkisini göstermesinden sonra doğrudan doğruya komünist bir nitelik taşıyacak ve bizim ilkelerimize dayanacak." (Age, aynı yerde) diyordu.

I. Enternasyonel, yarı-sosyalist ve sosyalist gurupların yerini alacak etkili bir savaş aracı olarak düşünülmüş ve kurulmuştur. Tüzüğünde ve açılış konuşmasında bu belirtilmiştir. İşçi hareketinin gelişmesi, bu gurupların

veya Marks'ın, deyimince mezheplerin gelişmesi ile ters orantılıdır. İşçi hareketinin görece zayıf olduğu dönemlerde bu mezheplerin varlığı meşru kabul edilebilirdi. Ama işçi hareketinin belli bir olgunluğa varmasıyla mezheplerin meşruluğunda tabiki gerici bir nitelik taşıyacaktı.

Marks ve Engels, Avrupa çapında o dönemlerde bir devrimin olacağına inanıyorlardı. Bu nedenle oluşturulan Enternasyonal içinde mezheplerin kendi varlıklarını sürdürmeye çalışmalarını haklı bulmaz. Oluşturulan Genel Konseyde, mezhepler arasında kıyasıya mücadeleler olur. Kongrelerde, ve özellikle Genel Konseyin içinde çeşitli mezheplerle tartışmalar derinleşir.

I. Enternasyonal'in tarihinde ülkeler arasında mezheplerin etkinliğine göre egemenlikler belirir. Paris'te Prodoncular egemendiler. Derneğinde kurucuları olduklarından ilk dönemlerde etkinlikleri normaldi. Fakat daha sonra aralarında kollektivist, pozitivist v.s. gibi yeni guruplaşmalar oldu.

Almanya'da Lassalle gurubu egemendi. Kendi gurupsal yapılarını dağıtmaktan yana değillerdi.

1868 de Bakünün Enternasyonal katılır. Amacı kendi önderliğinde "Sosyalist demokrasi ittifakı" adıyla bir ikinci enternasyonal kurmaktı. Eklektik bir programı vardı. "Sınıflar arasında eşitlik" "miras hakkının kaldırılması" "dinsizlik" "siyasal hareke-

tin dışında kalma" gibi önermelerle hareket eder. Fakat bu görüşler yinede yankı bulur. İsviçre'nin Cenevre Kantonunda, İtalya ve İspanya'da, Belçika'da taraftar bulurlar.

Genel Konsey, mezheplerin işleri karmaşık ve işlemez durma getirmesi sonucu La Haye kongresince Amerika'ya taşınınca, Avrupa'da ki çalışma tarzı Amerika'da uygulanmaz. "Mezheplerin ve her türlü amatör gurupların işlerini bitirmek ve gerekirse bunları ihraç etmek üzere yasal silahlar sunmaktan" bahseder Marks. Açıkırtki siyasal iktidara gelmek için işçi sınıfının bir örgütünün olması gerektiğinden hareketle yola çıkıyordu.

Engels Enternasyonal'in "...amacı Avrupa ve Amerika'nın bütün militan işçi sınıfını tek bir dev ordu halinde birleştirmektir. Bu nedenle manifestoda kullanılan ilkelerden yola çıkmazdı. İngiliz işçi sendikalarına, Fransız, Belçika'lı, İtalyan ve İspanyol proudhonculara, Alman Lassalcılara kapılarını kapamayacak bir program zorunluymuştu" diyerek oluşturulan Enternasyonal, çalışmaz hale gelince dağılıyordu.

1848-1871, 10 yıllar arasında Marksizm egemen bir öğreti değildi. Sosyalizmin birçok gurup veya eğilimlerinden biri idi. Egemen olanlar çoğunlukla Rusya'daki Narodiklere denk düşen guruplardı. Paris Komününün yenilgisi bu dönemde kapandığını gösteriyordu.

II. ENTERNASYONAL

I. Enternasyonalin kapatılmasından sonra çeşitli Avrupa ülkelerinde yapılan işçi kongrelerindeki eğilim yeni bir enternasyonalin yaratılması biçimindeydi.

Bu yıllarda serbest rekabetçi dönem giderek yerini tekellere bırakıyordu.

Paris Komününün yenilgisi hatıda bir anlamıyla burjuva devrimlerinin sonunu getirmemişti.

"Batı, gelmekte olan değişimlerin 'barışçı' hazırlığı evresine girdi. Sosyalist Partiler, özellikle proleter nitelikte olanlar, her tarafta kuruldu ve burjuva parlamentarizmini kullanmayı ve kendi günlük basını, eğitim kurumlarını, kendi sendikalarını ve kendi kooperatif birliklerini kurmayı öğrendiler. Marks'ın öğretisi tam bir zafer kazandı ve yayılmaya başladı (aç. Lenin) Proletaryanın güçlerinin seçilmesi ve toparılması ve geleceğin savaşları için hazırlanması, yavaş ama sürekli bir gelişim gösteriyordu.

(Lenin, Marks-Engels, Marksizm-s. 94)

"... Marksizm, daha o dönemde emekçi hareket içindeki öteki bütün ideolojiler üzerinde tartışmasız bir zafer kazanmıştı.

Doksanlara doğru bu zafer anaçizgileriyle tamamlanmıştı. Proudonce geleneklerin kendisine hepsinden çok zemin bulduğu latin ülkelerinde bile işçi partileri programlarını ve taktiklerini Marksist temeller üzerinde kurdu. Emek hareketinin dönemsel uluslararası kongrelerin biçiminde yeniden canlanan uluslararası örgütü ta başından beri ve hemen hemen hiç mücadele olmadan marksist görüşün bütün temellerini benimsemişti. "(Lenin, Marks-Engels, Marksizm s.253-254)

Çeşitli ülkelerde toplantılar düzenlenir. 1789 Fransız Burjuva devriminin 100. yıldönümü kutlamaları sırasında

1889'da Paris'te uluslararası Sosyalistler de toplanırlar.

"Marksist görüşün bütün temellerini benimsemiş" (Lenin) bir örgütlenme olarak ortaya çıkar.

II. Enternasyonalin uluslararası sosyalist bürosu, kurulmasından 7 yıl sonra ancak 1896'da faaliyete girişiyordu.

II. Enternasyonalciler çoğunlukla sosyalist kongreler toplamada başarılıydılar.

1893 deki Zürih kongresinde Anarşistler, burjuva ve sosyalist devletlerin tümüne karşı olduklarını bir kez daha tekrarlıyorlardı. Onlar radikal eylemlere geçilmesinden yanaydılar.

1910'da ki Kopenhag kongresinde ise bir savaş sırasında Sosyalistlerin tavrının ne olacağını tartışıyorlardı.

1912'de ki Balkan savaşları sırasında Basel'de yapılan toplantıda savaşa karşı iç savaş tartışılıyordu.

I. Dünya savaşının patlak vermesi karşısında II. Enternasyonalin bir çok partisi kendi hükümetlerinin yanında saf tutuyorlardı. Esasta II. Enternasyonal içinde üç ana eğilim vardı. Birinci eğilim ; *lafta sosyalist, fiiliyatta şovenist olan sosyal şovenler oluşturuyordu. Bunlar vatan savunması adı altında kendi burjuvalarının yanında saf tutmuşlardı. İşçi sınıfının düşmanı olan bu eğilimin sahipleri artık burjuvazisiyle birleşmişlerdi.*

Rusya'da Plehanov, Almanya'da Scheidemann, Fransa'da Renandel, Guesde, Sembat, İtalya'da Bissolati, İngiltere'de Hyndamn, Fabyanlar, Laburistler, İsviçte Branting, Hollanda'da Troelstra, Danimarka'da Stanning ve Amerika'da Victor Berger gibi (bk. Lenin Nisan Tezleri s.54)

İkinci eğilim ; *bunlara merkezci-lerde denir. Sosyal şovenistlerle gerçek enternasyonalciler arasında kalkanlara deniliyordu.*

Merkezciiler, kendilerinin gerçek enternasyonalist, marksist olduklarını, söylüyorlardı. Barıştan yana politika izlediklerini, hükümetleri barışa zorladıklarını, sosyal şovenlerle barıştan yana olduklarını tekrarlıyorlardı. Merkezciiler kendi hükümetlerine karşı bir devrimin zorunluluğuna inanmış değillerdi. Onun içindirki dolamaçlı, kaçamak görüşler ileri sürüyorlardı.

Merkezi oluşturan unsurlar legalitenin batağına batmış, devrimci gelenek ve görenekleri bozulmuş kişilerdi. Bunlar ayrı bir sınıfı temsil etmiyorlardı. Bunlar 1871-1914 yılları arasında yeniden oluşturulmak istenilen işçi mücadelesinin yavaş, metodlu, çalışma döneminin ; yerini, sosyal devrim çağının aldığı (1914 sonrası) evre arasındaki geçişi temsil etmekteydiler. (bkz. Lenin, Nisan Tezleri s.55)

İ eğilimin başlıca temsilcisi Kautsky'di. En önde gelen liderken 1914 sonrası anti-marksist bir konuma düşüyordu. Kautsky ile Haase, Ledebour bu eğilim temsilcileriydiler. Bunlara Reichstag "İşçi Ligası" da denilirdi. Bu akımın Fransa'daki temsilcileri Longuet, Pressemane idi. Bunlara "azınlıklar" da denilirdi. İngiltere'de Philip Snouder, Ramsay Mc Donald ile "Bağımsız İşçi Partisinin", "Büyük Britanya Sosyalist Partisinin" liderleri buna dahildi. Amerika'da Moris Hilquitt, İtalya'da Turati, Treves, Modigliani, İsviçre'de Robert Grimm, Avusturya'da Victor Adler, Rusya'da Akselrod, Martov, Çheydze, Tseretlei v.s. başlıca önderleriydi.

Sosyal şövenizminden, Merkezçilere, veya tersi de olurdu, bazı unsurlar saf değiştiriyorlardı. Fakat bu durum hiçbir şekilde sınıfların da yer değiştirdiği veya ortadan kalktığını gösteremez.

Üçüncü eğilim ; "Zimmerwald solu" olarak filyatta gerçek enternasyonalizmi temsil edenlerdi. Bunlar, ilk iki eğilimden tamamen ayrı idiler. Kendi öz burjuvalarına karşı mücadeleyi temel almışlardı. İlkeleri, "baş düşman bizim kendi ülkemizdedir" diyorlardı.

Almanya'da Spartaküs'çüler, ve önderleri Karl Liebknecht ve Bremen'de çıkan Arbeiter politik gazetesini çevresidir. Fransa'da Lorient, Cenevre'de Demain dergisini çıkaran Fransız Henri Guilbeaux, İngiltere'de, The Trade-Unionist gazetesini çevresi, Britanya Sosyalist Partisinin bazı üyeleri, Amerika'da Sosyalist İşçi gazetesi, The International gazetesini çevresi,

Hollanda'da De Tribune gazetesi çevresi, İsveçte Lindhagen, Ture Nermann, Carlsson, Danimarka'da Trier ve arkakaşları, Bulgaristan'da Tesniyakiler, İtalya'da Constantin Lazari, Polonya'da Radek, Hanecki, R. Luxembourg, İsviçrede Zurich kongresinde savaşa karşı savaş bildirisi sunan sollar, Avusturya'da F.Adler önemli isimler olarak sayılabilirler. Bu kişilerin şahsında somutlaşan nüans ayrılıklarını Lenin önemli görmez. (bkz. Nisan Tezleri s.55) Emperyalist savaş şartları içinde, "Sosyal Demokratlar arasındaki, genellikle sosyalistler arasındaki reformistlerle ile devrimciler arasındaki ayrılık, emperyalist savaş şartları içinde zorunlu olarak değişikliğe uğramalıdır" diyor, Lenin. (Age. s.56) Ve devamla burjuvaziden tam kopma olmadan onlardan reform talebinde bulunmanın boş olacağını vurgular.

Gerçek Enternasyonalciler II. Enternasyonalden koparlar. Esasta 1914 bu enternasyonalizmin dağılma tarihidir de.

İkinci Enternasyonal bir çok ülkede hareketin, genişlemesinin, yığınlaşmasının hazırlandığı bir dönemi belirlemiştir.

"Burjuva demokrasisi gününü doldurmuştur, tıpkı II. Enternasyonal hareketin görevi işçi yığınlarını burjuva demokrasisi çerçevesinde eğitmek olduğu zamanlarda tarihsel olarak gerekli ve yararlı işler yapmış oldukları halde, gününü doldurmuş olması gibi" (Lenin, Marks- Engels, Marksizm s.459)

Peru, Uruguay, Şili'de işçiler Sovyetler'e dayanışma gösterilerinde bulunuyorlardı. Çin'li komünistler 4 Mayıs'da ayaklanıyorlardı. Kore'de, Endonezya'da, Suriye, Lübnan, Mısır, Irak, Libya, Lübnandaki anti-emperyalist mücadeleler Sovyetlerin güç toparlamasına neden oluyordu.

İşte bütün bu abluka ve karmaşalık içinde üçüncü Enternasyonalin toplanılmasına çalışılıyordu. İşçi sınıfının gerçek temsilcileri olarak bir dünya partisinin yaratılmasına çalışılıyordu. S.B.K.P. MK'nin aldığı bir kararla 2-7 Mart 1919'da Moskova'da örgütün temelleri atılıyordu. Daha önce Ocak 1918'de Petrograd'da ön bir toplantı yapılmıştı.

Sol Sosyalist Devrimciler, İsveç, Norveç, İngiltere ve ABD sol Sosyal Demokratları, Polonya, Romanya, Çekoslovakya, Hırvatistan sosyalistleri toplantıya katılmışlardı. Savaşa karşı iç savaş ve Sovyetlerin desteklenmesi kurulacak olan yeni Enternasyonalin en çok tartışılan konularıydı. İlk iki Enternasyonalde bağımsız, özerk gurupların varlığı kabul edilirken üçüncü Enternasyonalde bu görülmez.

İlkönce 39 Sol Sosyal Demokrat parti adına bir dekalarasyon yayınlanıyordu.

Lenin, Eberlein (Almanya), Platten (İsviçre) Başkanlık kuruluna seçilirler. İlk Konferansa 21 ülkeden 35 örgüt 52 delegeyle katılıyordu. 19 örgütün oy hakkı vardı. 16 örgütün ise oy hakkı yoktu. Komintern ikinci kongresine 37 ülkeden 67 örgütü temsilen 217 delege katılmıştı. Kongre 19 Temmuz 1920'de Petersburg'da başlamış daha sonra Moskova'da devam etmiştir. Bu Kogrede 21 şartlı bir program partiler sunuluyordu. 21 madde nin içeriğinde şunlar vardı :

- 1) II. Enternasyonal oportünistleri tüm parti, sendika ve patlementolardan atılmalı.
- 2) Legal faaliyetlerin yanısıra illegal olarakda çalışmak.
- 3) Ordu içinde çalışmak.
- 4) Köylülüğün ittifakının sağlanılmasına çalışmak.
- 5) Komintern'e giren her parti sosyal vatanservcerliğe, sosyal pasifizme karşı oluğunu belirtmeli, uluslararası "milletler cemiyeti" gibi kurumlardan demokratik bir gelişmenin beklenemeyeceği.
- 6) Reformcu ve II. Enternasyonal partilerinden kesinlikle kopmak gerekir.
- 7) Kapitalist-Emperyalist ülkelerdeki partiler kendi ülkelerinin sömürge siyasetine karşı çıkmalı ve savaşım vermelidirler.
- 8) Kominterne katılacak partiler işçiler arasında hücreler kurmalı,

III. ENTERNASYONAL

II. Enternasyonal merkezçilerin ve sosyal sovenlerin eline geçince, savaş içsavaşa çevirmek isteyenler ayrılırlar. Sayıları az olan bu sosyalistlerin işçi sınıfının gerçek temsilcileri olmadığını getirmez.

Lenin, savaşın devam ettiği yıllarda merkezçilere ve sosyal şövenlere karşı amansızca mücadele yürütür. Merkezçilerin çeşitli uluslararası kongreler ve konferanslara sığınıp barış beklmeleri karşısında onları hayallere kapılmakla eleştirir.

Savaşın devam ettiği yıllarda 1917'de Sovyet Cumhuriyeti kurulur. Artık kapitalist dünyanın saldırıları, tecrit politikası bu en özgür ülkeye karşı uygulanır.

Avusturya-Macaristan ve Almanya'da 2 milyon işçi sovyetlerin almanlar'a yenildiği ve ağır bir fatura ödediği

Brest - Li tovska antlaşmasını kınayarak, genel greve gidiyordu.

Ocak 1918'de Finlandiya'da ki proleter ayaklanmayı Almanlar bastırıyordu. Keza, Çekoslovakya'da, Lehistan'da, Batı Ukrayna'da Romanya'daki işçi hareketleri Sovyet devrimini bastırmak isteyen tüm emperyalistleri zor durumda bırakıyordu. 3 Kasım 1918 de Kuzey Almanya'nın liman kenti Kiel'de ki donanmada isyan patlak veriyordu. Bunu 9 Kasım 1918'de de Spartakist'lerin Berlin'deki ayaklanması izliyordu.

İngiliz işçileride 1919'da "Sovyet Rusya'dan ellerinizi çekin" sloganını haykırıyorlardı. Fransız askerlerinden bir kısmı Sovyet işçileriyle ilişkiye geçtiler. Donanmalarına kırmızı bayraklar çektiler.

Arjantin'de, Brezilya'da, Meksika,

ayrıca II. Enternasyonalı teşhir etmelidirler.

- 9) Sarı sendikalarla ve Amsterdam Enternasyonaline karşı mücadele etmelidirler.
- 10) Parlemtodaki parti gurubunun faaliyetini ihtilalcı progaganda ve ajitasyona dönüştürmeli.
- 11) Demir bir disiplin çerçevesinde merkezci olmalı.
- 12) Sistematik olarak parti bünyesindeki küçük-burjuvalar ayıklanmalı
- 13) S.B.K.P.'sini desteklemelidirler.
- 14) Komuntern üyesi eski partiler bir komünist program taslağı hazırlamalı ve III. Ensternasyonale sunmalı ve Komuntern yürütme kurulunca tasdik edildikten sonra yürürlüğe girmeli
- 15) Komunterne katılacak partiler adlarını değiştirmeli, "Sosyalist" ve "Sosyal Demokrat" partilerden kendilerini ayırt etmelidirler.
- 16) Her ülkenin komünist partisi, Komintern'in önemli dökümanlarını basmalıdırlar.
- 17) II. Kongreden sonra 4 ay içinde kongrelerini toplamalıdırlar. Ayrıca partiler komintern kararlarını kendi örgütlerine duyurmalıdırlar.
- 18) Komünist enternasyonale girmek isteyipte, girmeyen ve henüz taktiklerini değiştirmemiş partilerin, ikinci kongreden önce Komünist Enternasyonale katılma arzularını açıkça belirtmeleri gerekir.
- 19) Kominterin üyeleri bu koşulları kabul etmedikleri takdirde ihraç edileceklerdir.

Üçüncü Enternasyonalin kurulduğu aşamada Avrupada işçi hareketlerinde bir kabarma olur. "Bu koşullar, gerçekte uluslararası bir güce erişmiş olan çalışan halk arasındaki Sovyet hareketi ile ortaya çıkmıştır." (Lenin) Komintern, savaş sırasında bir çok ülkede komünist partilerin olduğu bir ortamda ortaya çıkıyordu.

"Ve bu Enternasyonalin en belirli özelliği, marksizmin emrettiği şeylerin yerine getirilmesi, yerleştirilmesi ve Sosyalizmin ve işçi sınıfı hareketinin yıllar boyu süren ülkelerininin gerçekleştirilmesi tarihsel görevi - işte bu görev üçüncü "Uluslararası işçi birliğini"nin bir ölçüde S.S.C.B. nin bir birliğine dönüşmeye başlamış olması olgusu içinde kendini hemen ortaya koymuştur." (Lenin, Marks-Engels, Marksizm s.455)

Lenin, II. Enternasyonal'den kalan ne kadar olumlu miras varsa ona sahip çıktı. "Ve proletaryanın diktatörlüğünü gerçekleştirmeye başladı" (aynı yerde) diyordu. Sovyet Devletinin ortaya çıkması bu uluslararası ittifakin

sağlam temeller üzerinde oturduğunu da gösteriyordu. Daha önceki Enternasyonallerde iktidar olan herhangi bir parti yoktu. Şimdi ise iktidar olan bir partinin varlığı böylesi bir ittifaka dahada güç veriyordu.

Kuşkusuz ki üçüncü Enternasyonalin kurulması, Marsizmin bir çok bakımdan çarpıtılmasına karşı bir panzehir olmuştur. Birçok ülkede işçi sınıfının öncüllerini gerçek işçi sınıfı partilerinde toplanmasında ayrıca emperyalizme ve faşizme karşı birleşmesinde önmeli bir rol oynamıştı.

II. Dünya savaşından önce, tek tek ülkelerdeki iç ve dış durumların karmaşıklığı neticesinde, tek tek ülkelerdeki işçi sınıfının mücadelesinin herhangi bir uluslararası bir merkez tarafından çözüme kavuşturulma çabaları önemli zorluklarla karşılaşılıyordu. Her ülkenin tarihi gelişim ve mevcut durumlarının farklılığı, sosyal ve siyasal gelişmelerinin düzeyindeki farklılık ve yanısıra işçilerin bilinç düzeyi ve örgütlük durumundaki farklılıklar her ülkenin işçi sınıfının öünde değişik görevlerin bulunması karşısında bir dünya partisi olarak örgütlenen Komuntern işlerin üstesinden gele-miyordu.

1935'deki 7. Kongrede seksiyonlarda hareketlilik ve bağımsızlık doğrultusunda gelişmeler olur. Komünist partilerin örgütsel işlerine doğrudan müdahelenin yanlışlığı üzerine karar alınır. ABD Komünist Partisi 1940'da ayrılma yönünde karar alır, bu durum onaylanır.

Komünist Enternasyonalin kapatılma gerekçeleri açıklanırken öncelikle I. Enternasyonalin dağıtılmasının nedenleri göz önünde bulundurulur. "Günüdü doldurmuş örgütsel biçimlerin ayakta tutulmasında yana olmadılar ; işçi hareketinin örgüt biçimlerini ve bu örgütlerin çalışma yöntemlerini her zaman, bütün işçi hareketinin temel siyasi çıkarlarına, sommutta varolan tarihi durumun özelliklerine ve doğrudan doğruya bu durumun doğurduğu görevlere tabi kaldılar".

(III. Enternasyonal. Belgeler s. 284)

- 1) Dünya Komünist hareketinin yaygınlaşmış olması savaş içinde bulunmasından dolayı hareketliliğin zorunlu olması, tek bir merkezden yönetilmesinin engel teşkil etmesi.
- 2) Komünist Partilerin 1919'dan bu yana yetkinleşmeleri ve kendi ülkelerinde merkezi kararlar olmadan da kendilerini yönetebilmeleri
- 3) Savaşta olunması, sosyal demokratlarla cephe kurulmada burjuvazinin "Komünistler Moskova'dan idare ediliyor" propagandasını boşa çıkarmak için dağıtılma yönünde karar alınıyor.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu üyeleri olan, Dimitrov, Ercoli (Tozliatti) Florin, Gottwald, Kolarov, Koplening, Kuisinen, Manuilski, Marty, Pieck, Jdanow, Thoroz seksiyonların önerisini dikkate alarak dağıtılmasını karar altına bağlıyorlardı.

Proletaryanın uluslararası örgütlenmesi çeşitli denemlerdeki ihtiyaçlara göre, değişik biçimler alabilir. Bütün dönemler için tek bir örgütlenme biçiminin geçerli olduğunu söylemek mümkün değildir. Önemli olan tek, tek ülkelerdeki proletaryanın mücadelesinin uluslararası niteliğini kavramak, onun bir parçasını teşkil etmektir.

Örgütlenme biçimleri mücadele biçimlerine göre şekillenir. "Yalnız birtek gerçek enternasyonalizm vardır : kendi memleketinde devrimci hareketin ve devrimci mücadelenin gelişmesine feragatla çalışmak, istisnasız bütün ülkelerde (propagandayla, sempatiyle, maddi bir yardımla) bu aynı mücadeleyi, bu aynı çizgiyi ve yalnız bunu desteklemek.

Bunun gerisi yalan ve manilovizmden başka bir şey değildir." (Lenin, Nisan Tezleri s.57)

15 Mayıs 1943 te Komuntern kapatılmıştır ama ardından bir dizi tartışmalar bırakarak.

Bir milli kurtuluş hareketinin gerçekleştircileri, doğal olarak o ulusa mensup insanlardan oluşacaktır. Ve o ulus varoldukça, bu hareketi sürdürecektir insanları, hergeçen gün daha fazla yetiştirecektir. Dünyadaki tüm milli kurtuluş hareketlerinde olduğu gibi bu ulusun kurtuluş mücadelesi bir çiğ gibi büyüyecek ve söndürülemez bir ateş gibi bütün dünyayı saracaktır.

Diyarbakır Kawa Toplu Sakınmaından

ŞEYH SAİD HAREKETİ

1924-1925

Eylül 1924 de Kürdistan Bağımsızlık Komitesi Merkez Komite üyesi ve genel başkanı Cibranlı Albay Halit Bey'in tutuklanmasından sonra ; Kürdistan Bağımsızlık Komitesi bir toplantı düzenledi. Toplantıda genel başkanlığa Şex Said ê Pîran (Şeyh Said) seçildi. Kürdistan Bağımsızlık Komitesi genel ayaklanma tarihi olarak Haziran 1925 i kararlaştırmıştı. Genel ayaklanma öncesi Şeyh Said bir devrim açıklamasında bulundu. Devrim açıklamasının bazı bölümlerini aşağıya aktarıyoruz.

ROHAT Y.

"Türkler ve Osmanlılar, islâm ve halife adına, 400 yıldan bu yana bizleri maalesef adım adım uşaklaştırdılar. Onlar bizleri cehalet ve karanlığa sürüklediler... Türkler ilkin göçmenler olarak bize geldiler, daha sonraları hileyle ve düzenbazlıklarla buraya yerleştiler, onlar ülkemizi işgal edip yıkıma uğrattılar... Kürdistan şimdi olduğu kadar hiçbir zaman harabe olmadı... Hiçbir Kürt ve hiçbir mümin bu durum karşısında sabredemez... Bu mutsuz ve acıklı durumdan kurtulmak hepimizin görevidir. Bundan dolayı biz hak ve doğruluk yolundan sapmamalıyız. Bizler ölümden korkmamalıyız. Haklarımızı bir daha ele geçirme uğruna yenilmemize müsaade etmemeliyiz. Kadınlarımıza, kızlarımıza ve de çocuklarımıza acımasızca kötü muamele eden Türk askerlerine, özellikle subay ve komutanlarına karşı isyan et. Onlar din adına bizleri bir daha öldürüyorlar. Silahsız, güçsüz ve savunmasızları koruyun, esir ve yaralılara karşı dikkatli olun. Bize karşı savaşmayan, bize teslim olan Türk askerlerine karşı iyi ve kardeşçe davranmak zorundayız..."

"Ey Kürt Halkı !

İyi ve kötü bizim kendi elimizdedir. Yalnızca kendi çabamızla kurtulabiliriz..."

"400 yıldan günümüze kadar ; Türkler bizlere karşılıklı nefret, tembellik, miskinlik ve çapulculuk öğretmeye çalışıyorlar. Onlar hiçbir zaman bizlere kibarlığı, karşılıklı sevgi ve toleransı, bilim ve sanattı öğretmediler. Onlar sürekli bize göçebeliliğin yolunu gösterdiler. Daha ne kadar birbirimize düşmüş, sessiz bir vaziyette duracağız ?..."

"Ey Kürtler !

Memo û Zin destanından bu yana yaşamımızı bir düzene kavuşturamadık, atalarımızın ruhunu mutlu kılamadık, Ahmedê Hani'nin dileğini yerine getiremedik. Bundan dolayıdır ki bu sefaleti yaşıyor ve düşmanlarımızı sevindiriyoruz !"

"Ey Kürt Halkı !

Sizlerde çok iyi biliyorsunuz ki ; Türkler kötü günlerinde, sürekli Kürtler'den imdat istediler, fakat iyi günlerinde Kürtler'i tanımadılar. Onlar hiçbir zaman Kürtler'e hakkı olanı vermediler. Onlar yalnızca sözlerinde durmamakla yetinmediler. Onlar aynı zamanda (ellerinden geldiği oranda) kendi kılıçlarını Kürtlerin göğsüne sapladılar. Onlar bu türden şerefsiz tavırlarla Kürtler'i ödüllendirdiler ! Ey basiretli insanlar bundan bir ders çıkarın."

(Kürtlerin Savunması, A.S. Barzani, Sahife 165, Cilt I)

ŞEYH SAİD HAREKETİ NEYDİ ? NİÇİN BAŞLADI ?

1925 Yılında ülkemizin Kuzey-Batı kesminde toplu bir ayaklanmada ifadesini bulan Şeyh Said Hareketi ; Türk sömürgecileri ve emperyalist güçlere karşı, gelişen ulusal devrimci bir hareketti. Türk sosyal şövenlerinin ve dış dünya ile ilişkisi kesik bazı yazarların iddiası genellikle şu yöndeydi : "Şeyh Said İsyanı : a) Memleket içinde, ağalığın sermayedarlığa taarruzu olduğu için irticaî idi. b) Dünya içinde, emperyalizmden medet umduğu için yine irticaî idi. Şu halde Şeyh Said isyanı gerek millî, gerek milletler arası mikyasa irticaî idi."⁽¹⁾ Tabii ki dahada ileri gidip Şeyh Said Hareketini sömürgecilerle beraber, İngiliz emperyalizminin kışkırtması, onun kuklası olarak değerlendiren TKP'nin tavrı biraz daha farklıydı. Günümüzde tüm yönleriyle Şeyh Said İsyanının Kürdistan halkının öz eseri olduğu net bir şekilde açığa çıkmıştır. Şeyh Said Hareketi halkımızın yüz yıllık Milli Kurtuluş Savaşının önemli bir kesitidir. O, son nefeslerine kadar halkına bağlı kalmayı beceren emsalsiz ulusal kahramanların önderlik ettiği bir hareketti. Hareketin tek amacı Bağımsız bir Kürdistan devleti kurmaktı. Yoksa sömürgecilerin ve sosyal şövenlerin iddia ettikleri gibi dini gericiği, hilafeti geri getirmek değildi. 9 Haziran 1925 tarihli Vakit Gazetesi isyana ilişkin ; "gerçek amaç bağımsızlıktı, buna kavuşabilmek için bazıları dini motiflerle, bazıları politik olarak çalışmışlardır ama gerçek gaye değişmeksizin aynı kalıyordu" derken tamda bu noktaya dikkati çekmektedir.⁽²⁾

Kürdistan'ın Kuzey-Batı kesminde 1920-1940 yılları arasında cereyan eden Milli Kurtuluş Savaşlarını bütünüyle, net çizgilerle birbirinden ayırt etmek mümkün değildir. Çünkü biri diğerinin uzantısı ve tamamlayıcı bir halkası konumundadır. Kısmen modern anlamda planlanan bu Milli Kurtuluş isyanlarının başlangıç noktası olarak 1918 sonbaharında gerçekleştirilen Kürdistan Teali Cemiyeti'nin kongresini almak mümkün. Şüphesiz 1900 öncesi Kürdistan'da gelişen millî hareketlerin ; Kürdistan Teali Cemiyeti'nin oluşmasındanki rolünü gözardı etmemek gerekir. 1918 Yılında gerçekleşen Kürdistan Teali Cemiyeti'nin kongresinde esas olarak iki farklı görüş çarpış-

muştu. Birincisi ; bağımsız bir Kürdistan'ı kurmak için teşkilatlanmak, Kürdistan'ın tüm yerleşim merkezlerinde şubeler açıp ör-

gütlenmekti. İkincisi ; müslüman Osmanlı Devleti zor günlerini yaşadığından, zayıf olduğu bir dönemde ona karşı bayrak açmamaktı. O dönem Kürdistan Teali Cemiyeti'nin başkanlığında dönemin devlet şurası başkanı Seyit Tala'nın oğlu Abdulkadir bulunuyordu. Uzun ve hararetle tartışmalar neticesinde birinci görüş, yani bağımsız bir Kürdistan'ı kurma yanlısı görüş kongrede galip geldi. Kürdistan Teali Cemiyeti'nin başkanı ikinci, yani bağımsızlıkçı olmayan görüşten yanaydı.

Kongrenin bu kararından sonra, Kürdistan Teali Cemiyeti'nin seçkin üyelerinden Molla Hıdır Dersim'e, Seyit Kasım Erzincan'a, Veteriner Nuri Dersimi Koçgiri bölgesine, Alişan ve Alişer Beyler Koçgiri ve Dersim bölgelerine gittiler. Kısa sürede Imranlı, Beypınar, Zmara, Celallı Sincan, Hamo ve Domruca nahiyelerinde birer Kürdistan Teali Cemiyeti şubesi açıldı. Bunların dışında Dersim'in tüm yerleşim merkezlerinde, Elazığ'da ve Kürdistan'ın diğer birçok kentinde Kürdistan Teali Cemiyetine bağlı şubeler açıldı. Büyük genel bir ayaklanmanın hazırlığı içerisine girilmişti. Bu hazırlığın dışında, Kürdistan'ın diğer bölgelerinde birçok komite ve teşkilatın genel ayaklanma hazırlıkları sürüp gidiyordu. Özellikle Güney Kürdistan'daki Şeyh Mahmut hareketini anımsamakta yarar var.

Şeyh Sait

1920 başlarında Kürdistan Teali Cemiyeti Kangal ilçesinin Yellice nahiyesinde bir toplantı düzenledi. Toplantıya yöre halkının hemen hemen tümü katılmıştı. Toplantıda bağımsızlık andı içildi. Bağımsız bir Kürdistan'ın teşekkülü için yalnızca Koçgiri-Dersim mıntkasında 45 bin kişilik bir Kürt Milis ordusu oluşturuldu. Kürdistan Millî Kurtuluş savaşının bir an önce başlatılması için heyecan had safaya varmıştı. Yapılan planlara göre Millî Kurtuluş savaşı 1921'in ilkbaharında başlayacaktı. Türk devletinin durumdan haberdar olması ve Ankara Hükümetinin bir an önce durumu kontrol altına almak isteyişinden dolayı, sömürgeci Türk ordularınca Koçgiri mıntkasına çeşitli saldırılar düzenlendi. Sömürgecilerin provokatif saldırıları tamda hedefine ulaşarak, Kürt Milis güçlerini zamansız harekete geçirdi. Kürdistan Teali Cemiyeti'ne bağlı güçler genel bir ayaklanma emrini beklemeyen harekete geçtiler. Böylelikle Koçgiri bölgesinde yerel çatışmalar şiddetlenerek başlamış oldu. 6 Mart 1921 de Kürt Milis Kuvvetleri Imranlı

kasabasının merkezini basıp ele geçirdiler. Imranlı'ya Kürdistan bayrağı çekildi. Bunu diğer kasaba ve nahiyelerin kurtarılması izledi. Kısa sürede Koçgiri mıntkası Kürdistan Teali Cemiyeti'ne bağlı birliklerin eline geçti. Bunun üzerine sömürgeci Ankara Hükümeti elindeki ordunun ezici çoğunluğunu Koçgiri istikametinde harekete geçirdi. Koçgiri sömürgeci ordular tarafından ablukaya alındı. Böylelikle Koçgiri'nin çevre bölgelerle irtibatı kesilmiş oldu.

Bu durum karşısında Koçgiri'deki Kürdistan Teali Cemiyeti'ne bağlı birlikler, Kürdistan'ın diğer bölgelerinden yardım istediler. Her tarafın karlarla kaplı oluşu, bölgenin sömürgeci ordular tarafından sarılmış olması ; Koçgiri'ye yardımların yetişmesini engelliyordu. Tüm zor şartlara rağmen, Kürdistan Teali Cemiyeti'nin Dersim bölgesindeki elemanları Ovacık'da 2500 kişilik bir milis ordusu oluşturarak Koçgiri yönünde harekete geçirdiler. 2500 kişilik Kürt Milis kuvveti yoğun kış şartlarına rağmen, ayaklarında hêdik ve lekan denilen kalburlar olduğu halde karlı dağları aşarak, çatışa çatışa Koçgiri bölgesine vardılar.

Kuşatmaya rağmen kesin bir başarı elde edemeyen Ankara Hükümeti seferberlik ilan etti, elindeki diğer önemli tümen ve alaylarında Koçgiri'ye saldırttı... Türk devleti Koçgiri'yi toptan imha kararı almıştı. Esas olarak cephe savaşıyla Kürt milis güçleriyle baş edemeyeceğini bilen Türk devleti, Kürtleri içten çökertme politikası güttü. Bunun için bir yandan 72 ler (M. Kemal'in kandırarak yanına aldığı ve Kürdistan adına hareket ettirdiği Kürt kökenli milletvekilleri, daha sonraları Kemalistler tarafından adım adım imha edildiler. Bunlar Kürdistan tarihinde ihanetçi 72 ler olarak anılır.) içindeki bazı Kürt milletvekillerini harekete geçirdi, diğer yandan bölgedeki İttihat ve Teraki'nin bazı mensuplarını aktif faaliyetlilik içerisine soktu. Bunlardan Kangal'ın Ağası, Kürdistan Teali Cemiyeti ile birlikte hareket eden Murat Paşa ile görüştüler. Murat Paşa'yı bağımsız bir Kürdistan'ı kurma fikrinden caydırıp ikna etti. Böylelikle Murat Paşa halkının bağımsızlık davasına ihanet ederek sömürgecilerin saflarına geçti. Henüz bunun farkında olmayan Kürdistan Teali Cemiyeti'nin mensupları ; Murat Paşa'nın bir davetine kandılar. Murat Paşa cephaneye ve erzak tedariki bahanesi ile Celallı mıntkasında bulunan Kürt Milis güçlerinin cephe kumandanlarından Seyit Aziz'i, Zalim ve kardeşi Hüseyin Çavuşları evine davet edip ; yanındaki 40 kişilik bir kafadar grubuna tutuklattı. Bu arada Veteriner Nuri Dersimi'nin Murat Paşa'yı ikna edip yeniden kazanma konusundaki tüm çaba ve gayretleri boşa gitti. Murat Paşa Kürt cephe kumandanlarını Kangal merkezine götürüp Türk birliklerine teslim etti. Sömürgecilerin orada kurdukları "Divan-ı Harp"de, Kürt cephe komutanları derhal asıldılar. Asılan Kürt cephe komutanları "Yaşasın Kürdistan Teali Cemiyeti ! Kahrolsun Nurettin Paşa !" sloganlarını haykırdılar. İpe giderken Kürdistan İstikâl Marşı'nı söylediler.

Nurettin Paşa komutasındaki Türk sömürgeci birlikleri saldırdıkları yerleri yakıp yıkıyorlardı. Köylerde silahsız kadın, çocuk ve erkekler samanlıklara doldurup diri diri yakılıyordu. Bu arada melun Topal Osman çetesinin yaptıkları barbarlığı unutmamak gerekir. Bir dönem M. Kemal'in tüm hasım ve rakiplerine karşı bir maşa olarak kullandığı Topal Osman, o dönem sömürgeci resmi ordunun yanında sivil çetesiyile beraber Koçgiri köylerine saldırıyor, savunmasız insanları hunharca katlediyorlardı.

Imranlı bölgesinde Kürt Milis Kuvvetlerinin başında bulunan Azamet Bey'un çatışmalarda şehit düşmesinden sonra, Kürt birlikleri en önemli komutanlarını yitirmiş oldular. Büyük oranda komutansız kalan Kürdistan Teali Cemiyeti birlikleri çatışarak doğu istikametine geri çekilme kararı aldılar. Ve nitekim büyük kayıplara rağmen geri çekilme sağlandı. Koçgiri yeniden sömürgeci Türk birliklerinin eline geçti. Koçgiri'de katliam, sürgün ve talan başladı. Bu durum daha sonraki yıllara kadar aralıksız sürdü. Hasan Hayri ve Hüseyin Avni (Bunlar da 72 lere dahildi) gibi milletvekillerinin katliamı durdurma yönündeki tüm girişimleri sonuçsuz kaldı.

Koçgiri'de alınan yenilgiden sonra planlandığı gibi ilkba-
harda genel bir ayaklanma başlatıldı. Çünkü Kürdistan Teali
Cemiyeti'nin ve Kürt Milis güçlerinin aldığı yaralar oldukça
büyüktü. Koçgiri yenilgisinin yaşandığı dönemde günümüzdeki
"Suriye Kürdistanı" Antep ve Maraş dolayları Fransızların
eline geçmişti. Güney Kürdistan ("Irak Kürdistanı") İngiliz
emperyalistlerinin işgaline uğramıştı. M. Kemal Kürdis-
tan'daki ayaklanmaları kast ederek, "bakınız bu bölgelerde
halk galeyana halindedir" demiş ve emperyalistlere seslenmişti.
Yani emperyalistleri şu noktada uarmak istiyordu ; "eğer
benimle anlaşmazsanız bu bölgeler hem bizim hemde sizin
kontrolünüzden çıkar". Bu düşünceden hareketle Fransız
emperyalistleri adım adım M. Kemal ile anlaşmalar. Ve Kürdis-
tan'daki halk hareketini bastırmak için işbirliğine gittiler. Bunu
İngiliz emperyalistleri ile yakınlaşma ve uzlaşma izledi.

Koçgiri isyanı'na esas olarak Kürt aydınları önderlik etti.
Bu arada feodal Kürt ağa ve seyitlerinin isyandaki rollerinde
unutmamak gerekir. İsyanın tüm savaşı gücü köylülükten
oluşmaktaydı. İsyan Türk sömürgecilerinin cephe savaşıyla
yenilmedi. Türk sömürgecileri böl ve yönet politikası ile isyanı
dize gerimeye çalıştılar. Murat Paşa türündeki kişilerin halkına
ihaneti neticesinde, Koçgiri yeniden sömürgeci işgalcilerin pen-
cesine düştü.

Oturanklar: Ortada beyaz sakallı Şeyh Said; Solda damadı Şeyh Abdullah; sağında Hasan Halid; en sağda
fethi Cibranlı İsmail. Ayakta duranlar: Solda fethi şivli, Genç Valisi İsmail Hakkı Bey; onun sağında 12.
Fırka Komutanı; soldan üçüncü, boynunda dörbün asılı Ali Rıza Bey.

Daha önce vurguladığımız gibi Kürdistan Teali Cemiyeti'nin örgütlenmesinin yanında, Kürdistan'ın birçok yerinde
bağımsızlık için komite ve teşkilatlar kurulmuştu. Bunlardan
bir tanesinde, 1920 Ekiminde merkezi Erzurum'da bulunan
"Kürdistan Bağımsızlık Komitesi" idi. Bu komitenin oluşturul-
masında ve geliştirilmesinde Cibranlı Albay Halit Bey, Bitlis
mebusu Ali Rıza, Kemal Fevzi Bey, Şex Said ê Piran, Abdülka-
dir, Dr. Fuat Bey, Av. Tevfik Bey, İsmail Hakkı Bey ve diğer
birçok Kürt aydın ve ileri geleni önemli rol oynadılar.

Kürdistan Bağımsızlık Komitesi gerek Kürdistan'da
gerekse yurtdışındaki Kürdistanlılar arasında muazzam bir
örgütlülük ağı oluşturdu. Kürtçe kitap ve broşürler yayınladı.
Bağımsız Kürdistan düşüncesini halka aşlamak için düzenli
toplantı ve eğitim çalışmaları yaptı. 1924 yılına gelindiğinde
Koçgiri'deki kayıplar kısmen telafi edilmiş, yaralar sarılmıştı.
Tüm Kürtler'de toplu ayaklanma fikri hakimdi. Kürdistan
Bağımsızlık Komitesi aldığı gizli kararda, ayaklanmayı 1925
Haziranında başlatacağı. Ayaklanma yalnız ve yalnızca Kür-
distan halkının öz gücüne güvenilerek hazırlanıyordu. Dolayı-
sıyla ayaklanma Kürdistan halkının kendi öz eseri olacaktı.
Kürdistan Bağımsızlık Komitesi, taktik açıdan dahi olsa her-
hangi bir devletle ilişki geliştirme ve yardım alma yolunu seçme
gereğini duymadı. Bunun tersine Türk sömürgecileri ihtilâli
henüz hazırlık aşamasında boğmak için Fransız emperyalistleri
ile anlaşmalar. Diğer yandan Türk sosyal şövenlerini kullanarak

ayaklanmayı Sovyetler'in nezdinde irticai bir hareket olarak
gösterip, muhtemel Sovyet desteğinin önünü aldılar.

Türk sömürgecileri hareketini gizli planlarını ele geçirmek
için, çeşitli yöntemlere başvurdular. Bunlardan birincisi yapı-
lan provakatif saldırılardı. İkincisi ; Kürdistan Bağımsızlık
Komitesi ile ilişkisi olduğunu tahmin ettikleri Abdülkadir
Bey'le, kendilerine İngiliz Devletinin temsilcisi süsü vererek
yaptıkları görüşmelerdi. O dönemin MIT'ine bağlı bazı ele-
manlar, İstanbul'da Abdülkadir Bey'e gitmişler, kendilerinin
İngiliz Hükümeti tarafından yollandığını söylemişler ve "İngil-
tere'nin bir Kürt Devleti kurulması halinde yardıma hazır ola-
cağını" belirtmişlerdi. Sömürgecilerin tüm gayesi Abdülkadir
Bey'den bilgi sızdırmaktı. Bu konuya ilişkin olarak sömürgeci
şef İsmet İnönü, yaptıkları düzenbazlığı kendi anılarında şöyle
itiraf eder : "Şeyh Said'in uzun zamandan beri kuşku ve
hazırlıkta bulunduğu anlaşılmıştır. Daha Nasturi hareketleri
olurken, bir suretle bu hareketlere ilişkinden şüphe edilmiş,
şahitlik vazifesi ile mahkemeye çağrıldığı halde, o daha büyük
ihtimallerden sakınarak kuşku içinde hazırlığa başlamıştır.
Anlaşıyor ki, cvvelki hareketler sırasında geniş hazırlıkları
varmış.

Asilerin muhakemeleri sırasında (Şeyh Said İhtilâl'ine
katılan Kürt İhtilâlcilerini kastediyor b.) ortaya bir takım mese-
leler çıktı. Şeyh Said'in İstanbul'da âyan azasında Seyit
Abdülkadir hakkında tahkikat yapılmış. *Tahkikat memurları
onunla, İngiliz Hükümeti'nin selahiyetli temsilcisi süsünü vere-
rek temas etmişler. Seyit Abdülkadir'de aldanarak emniyet
memurlarına açılmış. Bir Kürt Hükümeti kurmak için lüzümlü
para üzerinde görüşmeler olmuş. Muhakemenin teferuatı ve
tafsilatı çok söylenmiştir, neşredilmiştir.*" (açb).⁽³⁾

Bu itirafta görüldüğü gibi Türk yetkilileri, İngiliz Hükü-
metinin temsilcileri sıfatına bürünerek, Kürdistan Bağımsızlık
Komitesi'nin üyeleriyle temasa geçmeye çalışmışlardır. Seyit
Abdülkadir ile gerçekleştirilen temaslara sadece bu oyunların bir
tanesidir. 1924 Eylülüne gelindiğinde Türk sömürgecileri kendi
gerçek niyetlerini adım adım açığa vurdular. Çünkü artık Lozan
sonuçlanmış, 72'lerden alınan destekle İsmet İnönü Lozan'da
sahtekârca bir tutum takınmış, orada iki milletin temsilcisi
olduğunu belirtmişti. İsmet İnönü burada şöyle değiniyor ;
"Hatta biz Lozan'daki konuşmalarımızda, millî davalarımızı
'biz Kürtler ve Türkler' diye bir millet olarak müdafa ettik ve
kubul ettirdik"⁽⁴⁾.

"İsyan 1925 yılının Şubat başında Kürdistan'ın bütün böl-
gelerinde birden başladı. Hasananlı aşireti reisi Albay Halit
Bey derhal Muş'u kuşattı. Cibranlı aşiretinden Hasan Bey çar-
pışmalardan sonra Hınıs'ı Şeyh Abdullah ise Varto'yu zaptetti-
ler. Birkaç önemsiz çarpışmadan sonra Ergani-Maden de zap-
tedildi. Şeyh Said 7000 isyancıyla birlikte Kiğı, Eğil üstüne
yürüyüp, Hayne, Lice ve Piran'ı zaptederek Çapakçur'a (Bin-
göl) hakim oldu ve bütün Harput'u (Elazığ) tehdit altına aldı.
Az sonra da çevre aşiretlerden yardımcı kuvvetler olarak derhal
Diyarbakir üstüne yürüdü.

"Türkler endişeye kapılarak derhal Sarıkamış'taki 9. Erzu-
rum'daki 8. Diyarbakir'deki 7. tümenleri ve Mardin'deki 1.
hudut birliklerini harekete geçirdiler. Bu çok büyük sayıdaki
birlikler, sağdan soldan temin edilmiş olan diğer muntazam
birlikler takviye edilerek her yönden Kürt güçlerine karşı yürü-
meye başlayıp kanlı çarpışmalara yol açtılar. Güç ve azimlerini
ulusal bağımsızlık ruhundan alan Kürtler, bu büyük 'Türk'
birliklerini her yerde mağlubiyete uğratarak dağıttılar.

Kürt isyancıları kurtarılmış bölgelerde milli örgütlerini
daha da çok sağlamlaştırıyor ve güçlerini arttırmaya hız
veriyorlardı. Kışın korkunç fırtınalara, kara ve tipiye rağmen
Kürtler büyük bir ustalıkla Kürdistan'ın doğal engebeliklerin-
den faydalanarak muntazam 'Türk' birliklerine karşı çarpi-
şıyorlardı. Silvan, Beşiri ve Pehrelik bölgeleri 'Türklerden'
aldı ve sonra kuzeye, Palu istikametine yönelinerek
Malazgirt, Piran, Bulanık zaptedildi. Bununla yetinmeyen Kür-
tler, Malatya vilayeti istikametinde ilerleyip, Pötürge'de kurta-

rılarak Çemişgezek'i aldılar. Öte yandan da Siverek istikametine ilerlediler. Böylelikle 1925 yılı Mart ayının sonlarında Kürtler Kürdistan'ın yakinen 12 vilayetini kurtarıp, mevcut telefon ve telgraf hatlarından da faydalanarak bu sayede Kürt Merkezi ile millî Kürt güçleri arasındaki irtibatı muhafaza ediyor ve Türk birliklerinin hareketlerini de takip edebiliyorlardı.

Aynı zamanda çok sayıda makineli tüfek ve silahlarla donatılmış büyük Kürt millî güçleri Diyarbakır üstüne yürüyerek hem kuzeyden ve hem de güneyden taaruzla geçtiler. Her iki taaruz da başarılı oldu ve Mardin Kapı'sının yeraltı geçidinden şehre girildi. Süprizle karşılanan Türk birlikleri kaçarak zar zor iç kaleye sığınabildiler. Kürtler orada bulunan silah ve cephane depolarını zaptederek, silahların bir kısmını orada çarpışan Kürtlere, diğerlerini ise dışarıya yolladılar. Diyarbakır sokaklarındaki çarpışmalar çok kanlı oldu. 'Türk' askerleri, asrımızın her türlü toplarına karşı koyabilecek olan Diyarbakır surlarının üstünden Kürtlerin başına ve göğsüne el bombası, makineli tüfek, top mermilerini yağmur gibi yağdırıyorlardı. Bütün bunlara karşı Kürt millî askerleri hançerleri ellerinde 'Biji Azadi', 'Biji Kurdistan' (Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Kürdistan) sesleriyle hucum ediyorlardı. Kürt ruhunda ulusal hissin ne kadar gelişmiş olduğunu ispatlamak için bundan daha açık bir delil düşünülemez...

Buna paralel olarak ulusal güçlerden kuvvetli bir kol Siverek istikametine, diğer bir kol ise Harput ve Malatya istikamelerinde, ilerlemekte idiler. İsyançılar işgal ettikleri bütün yerlerde derhal geçici bir 'Kürdistan Hükümeti' kurarak disiplin ve güveni sağlıyorlardı. Türklere esir alınan askerlere ve özellikle çocuklara çok iyi davranıyor, özel esir yerlerine yerleştiriliyorlardı. Kürtlerin hizmetinde bulunmayı arzu eden bazı 'Türk' subay ve askerler, kendi rütbeleri ve maaşları korunarak görevlendiriliyorlardı. Türk ordu birliklerinde bulunmakta olan birçok Kürt subayları ve erleri gönüllü olarak isyançılara katılarak görev istediler. Çok tabiidir ki böyleleri güvenle kucaklandı ve rütbeleri yükseltilip sevinçle kabul edildiler.

Artık Kürtler, Kürdistan'ın 12 vilayetini zaptetmişlerdi. Durumun çok tehlikeli olduğunu, isyançıların Siverek kaplarına dayanmış olduklarını ve isyan bölgelerindeki Türk birliklerinin tamamen eriyip dağıtılmış olduğunu gören Ankara hükümeti derhal genel seferberlik ilan etmeyi zorunlu buldu.

Kürt isyançıları Türklere karşı kendi haklı savaşlarını ilan ederken hiç değilse yabancı büyük devletlerin Türklere yardım etmeyeceklerini ummuşlardı. Özellikle güney ve güneybatı sınırlarından emindiler. Halbuki, tam tersine, Türklere Fransız devletinin rızası ile Suriye demiryollarından faydalanarak Carablus üzerinden ilk kez 80 000, ikinci kez 25 000 askerle birlikte, hafif ve ağır top, makineli tüfek ve uçakları Mardin'e, yani isyan bölgesine aktardılar.

Durumun çok tehlikeli olduğunu anlayan isyançılar Diyarbakır'ı tahliye kararı verdiler. Kürtler Siverek kapılarının önünde Ankara hükümetini tehdit etme durumundayken, 'Büyük İhtilal'le ulusların bağımsızlığını ve hürriyetini ilan etmiş olan Fransız ulusunun Kürdistan'ın hürriyet özlemlerini boğmak ve bağımsızlık ateşine söndürmek için 'Türklerle' birleşebileceğini Kürtler akıllarının ucundan bile geçirmişlerdi.

Kürtler hiç bir yabancı devletten maddi ve manevî yardımını almadan tam aksine yalnız kendi millî inancına, azmine ve ideale bağlanarak, her yönden hücum etmekte olan 'Türk' güçlerine karşı kahramanca mücadeleye ve kanlı çarpışmalara başlıyarak, tekrar Diyarbakır'ın doğu çevrelerinden Silvan'a taaruzla geçip ikinci kez orayı işgal ettiler.

Diyarbakır'ın tahliyesinden sonra Kürtler 'Türk' orduları ile nihai bir savaşa girmemek için dikkatli davranıyorlardı. Bundan dolayı Sivas-Bayburt-Erzurum, Carablus-Mardin istikametlerinde ilerleyen 'Türk' ordularına karşı bir gerilla savaşı vermeye karar verdiler. Bundan başka Karadeniz yoluyla Trabzon'a gönderilmiş olan çeşitli 'Türk' yardımcı kuvvetleri

yavaş yavaş Erzurum ve Erzincan bölgelerine varmaktaydılar. 'Türk'ler Nisan ayı sonlarında Malatya, Harput ve Muş'u tekrar işgal ettiler. Mayıs ayı başlarında ise uçaklar vasıtasıyla Bitlis ve Van'la nisbi bir irtibat temin edebilmişlerdi.

Bu dönemde 200 000'e varan 'Türk' güçlerine karşı Kürtlerin yalnız 40 000 mücahidi vardı. Kürtler Nisan sonlarına doğru erişilmez olarak bilinen Genç, Dersim, Bitlis ve Hakkari dağlarına başatlı bir şekilde çekildiler. Nihayet Şeyh Said'in kuvvetleri Genç'in kuzeyinde zor bir duruma girmişlerdi. Doğuya çekilmek için ateşli çarpışmalar vererek 'Türk' cephesini yarıp Varto yakınlarına varabildiler. Bu olaylardan sonra çeşitli kollar halinde ve çeşitli istikametlerden çok sayıda Türk kuvvetleri ilerleyip Şeyh Said'i tekrar muhasara altına aldılar. Birçok kanlı çarpışmadan sonra Şeyh Said şafakta yeni bir taaruz yaparak muhasarayı yapmak istediysede maalesef başarılı olmadı ve Çarpuğ köprüsü yakınında büyük bir kısmı yaralı olan diğer liderlerle birlikte Türklerin eline esir düştüler ve hep beraber Diyarbakır'a gönderildiler."⁽⁶⁾

Ismail Hakkı Bey'den aldığımız bu uzun alıntıda sonra, bir şeye daha değinmekte yarar var. Özellikle Kürdistan Teali Cemiyeti'nin örgütlediği Kürt Millî kuvvetleri neredeydiler? Şeyh Said ayaklanması karşısında ne yapıyorlardı? Şeyh Said birlikleri Elazığ'ı zaptediyorlarken, o dönem Elazığ'da bulunan Veteriner Nuri Dersimi ile temasa geçtiler. Dersim'deki Kürt Millî kuvvetleri ile ilişkinin sağlanması için, Veteriner Nuri Dersimi'nin yardımına başvuruldu. Ortak yapılan plana göre, Şeyh Said komutasındaki Kürt Millî Kuvvetleri Diyarbakır ve çevre bölgeleri istikametine ilerlerken, Dersim'deki Kürt Millî Kuvvetleri Erzincan, Kocgiri-Sivas istikametine ilerleyeceklerdi, Fransızların Türk birliklerine yardımı, bazı Kürt aşiretlerinin millî davaya ihanet ederek Türk sömürgecilerinin yanında Şeyh Said birliklerine saldırmaları, Diyarbakır'deki Kürt Millî Kuvvetlerinin kesin zafer elde edemeyişleri, Dersim'deki Kürt Millî Kuvvetlerini savunmada bıraktı. Buradaki birlikler, bu durum karşısında saldırı yerine buradaki hakimiyeti elde tutma yolunu seçtiler. Yoksa kimi çevrelerin iddia ettiği gibi mezhepsel çelişkilerden dolayı herhangi bir destek vermeme şeklindeki bir tavırdan söz edilemez. Gerek Kürdistan İstiklal Cemiyeti (Kürdistan Bağımsızlık Komitesi), gerekse Kürdistan Teali Cemiyeti bağımsız bir Kürdistan'ın yaratılması konusunda hem fikirdiler. Bu konuda Veteriner Nuri Dersimi, Alişer, Seyit Rıza, Dr. Fuat ve Şeyh Said arasında herhangi bir görüş ayrılığına rastlanılamaz. Hepsininde görüş birliğine vardığı ve istedikleri şey Bağımsız bir Kürdistan'ın yaratılmasıydı. Bu ihtilalci liderler Kürdistan halkının millî menfaatleri için savaşmışlar.

Şeyh Said Hareketi kapsadığı alan ve gücü bakımından, 1900'ler öncesi Şeyh Ubeydullah Nehri Hareketinden sonra, o dönemlerde Kürdistan'da gelişen en büyük direnişti. O Kürdistan halkının kendi öz eseridir. O, herhangi emperyalist bir gücün güdümünde geliştirilmiş bir millî hareket değildir. Bunun tam aksine Türk sömürgecileri, ve Kemalist kasaplar emperyalistlerden aldıkları destekle, bu büyük halk hareketini imha etmişlerdir. Şeyh Said hareketi bağımsız Kürdistan utkusıyla hareket edenlerin yarattığı millî bir kasırgıdır. Şeyh Said Hareketi, 6 Mart 1921 de, İmralı'da Kürdistan bağımsızlık bayrağını göndere çeken, Kürdistan bağımsızlık hareketinin devamı onun ayrılmaz bir halkasıdır.

Türk sömürgecileri askeri tebirlerin yanında Şeyh Said Hareketi karşısında ne yaptılar? Birincisi; yarattıkları senaryolarla, hareketi İngiliz emperyalistlerinin güdümündeki bir hareket olarak lanse etmeye çalıştılar. Böylelikle harekete karşı Türk "komünist" ve "sosyalist"lerinin desteğini aldılar. Halbuki aynı dönemde İngiliz emperyalistleri Güney Kürdistan'da ("Irak Kürdistan'ında"), Kürtlerle çatışma halindeydiler. İngiliz emperyalistleri petrol bölgeleri olan Musul ve Kerkük'ü elden çıkarmamak için direniyorlardı. İngiliz emperyalistleri tamda o dönemde Şeyh Said Hareketine şüpheyle bakıyorlar, olayı Türklerin bir oyunu olarak değerlendiriyorlardı. Onlara göre Şeyh Said Kürtlük ve İslâm kisvesi altında, tüm

Kürtleri ve Kürdistan'ı birleştirecek, sonradan her zaman Kürtlerin yaptığı gibi Türklerle anlaşacaktı. Böylelikle petrol yataklarının bulunduğu Musul ve Kerkük bölgelerinde İngilizlerin elinden çıkmış olacaktı. Bundan dolayıdır ki İngiliz emperyalistleri Şeyh Said Hareketine kuşkuyla bakıyorlar, olaya serici kahyorlardı. Güney Kürdistan'da Kürtlerle çatışma halinde olan İngilizlerin, yine o dönem Kürtlere yardım etmesi düşünülemez. Çünkü "Türkiye Kürtleri"nin hem "Iran Kürdistan'ında" Simko İsmail ile hemde Güney Kürdistan'da Şeyh Mahmut ile bağları vardı. Bu bağlar belki yeterli örgütsel bağlar olarak değerlendirilemez ama, emperyalistlerin korkulu rüyası olmaya yeterliydi. Bundan dolayıdır ki İngiliz emperyalistleri Şeyh Said Hareketine şüphe ile baktılar, ve bastırılmasına sessiz kaldılar.

Fransız emperyalistleri 1921 den itibaren Kemalistlerle giriştikleri ilişkilerden dolayı, başından itibaren Şeyh Said Hareketinin bastırılmasından yana tavır takındılar. Türk sömürgecileri, Şeyh Said Hareketinin irticaî ve İngilizlerin güdümünde olduğu konusunda Türk "komünist"lerini ve "sosyalist"lerini yaptığı düzmece senaryolarla ikna etmişti. Onun içindir ki komünizm ve sosyalizm adına hareket eden Türk teşkilatları Komünterne yanlış bilgi veriyorlardı. Zaten Mustafa Suphi döneminden başlamak üzere adına layık bir komünist ve ya sosyalist hareketten söz edilemezdi. Mustafa Kemal Sovyet desteğini almak için sahte Komünist Partisi kurdurtmuş ve kendisine ters düşen komünistleri ya içeri tıkatmış yada imha etmişti. M. Kemal'in zihniyetine sahip birçok sahte TKP üyesi, Komünterin delegeleri olarak faaliyet yürütüyorlardı. Onun içindir ki Komüntern Kemalizmi "ilerici devrimci" görüyor.

Şeyh Said Hareketini irticaî bir hareket olarak değerlendiriyordu. 27.02.1925 tarihli Izvestia Gazetesi Şeyh Said Hareketini bir "İngiliz Komplosu" olarak değerlendiriyordu. (7) Diğer yandan Sovyetlerin başı henüz Taşnaklar'la (Devrimci Ermeni Federasyonu) sürekli deritte idi. Taşnakların kurduğu Menşevik Hükümet Kemalistlerin ve Bolşeviklerin ortak saldırısı sonucu yıkılmıştı. Sovyetler Devrimci Ermeni Federasyonu önderliğinde kurulan Menşevik Hükümeti karşı-devrimci görüyor ve bu devleti emperyalist olarak niteliyordu. Taşnakların önderliğindeki Ermenistan Devleti Sovyet iktidarı için bir tehlike olarak görülüyordu. Bolşevikler esas olarak bundan dolayıdır ki Kemalistlerle sıkı ilişkilere girdiler. Güneydeki Sovyet sınırı güvence altına alınmalıydı. Sovyet tespitine göre Taşnakların iktidarda bulunduğu bir Ermenistan, emperyalist büyük devletlerin Sovyetlere karşı kullandıkları bir saldırı üssüne dönüşebilirdi. Türkiye'nin devlet olarak parçalanmadan kurtulması, emperyalist devletlerin Anadolu topraklarını bütünüyle işgal ederek Sovyet sınırına dayanmaları, yeni kurulan genç Bolşevik iktidarın da işine gelmiyordu. Eğer Anadolu toprakları üzerinde Kemalistler değilde başka yerli güçler iktidar olmuş olsaydı, şüphesiz Bolşevikler kendi devlet menfaatleri gereği onunlada ittifak arama yollarını arayacaklardı. Sorun, dünyada ilk defa kurulan ve geniş bir alana hüküm eden işçi iktidarının, güney sınırındaki emniyetini sağlama sorunuydu. Bolşevikler ilişkiye, taktik bir ilişki açısından yaklaşıyorlardı. Bu konuda Yalçın Küçük şunları tespit eder ; "Türk burjuva kurtuluş hareketine katılanların, Bolşevik sistemden bir sınıfsal endişe taşıdıklarını söylemeye bile gerek yok. Genç Sovyet iktidarı ise Türkiye'nin kendi aleyhine bir biçimde, başta İngiltere olmak üzere Batı'nın büyük kapitalistleri ile anlaşmasından korkuyor. Türkiye için propagandası yapılan ve kurtuluş hareketine katılan aktörlerin pek çoğunun benimsediği Amerikan mandasının Kafkasya'ya kadar uzatılması yönünde görüşlerin açıklandığı biliniyor.

Bir yandan Kemalist örgütlenmenin yenilgiye uğraması ve diğer yandan Kemalist liderliğin İngiltere ile anlaşabileceği ihtimalinin saklı tutulması, Sovyet iktidarını, Türkiye'de kendisiyle işbirliği yapmaya hazır bütün örgütlenmelere açık bir hale getiriyor. Bu örgütlenmelerin içinde, eğer Sovyetlerle karşılıklı yardımlaşmaya istekli olması halinde, Sultan'ın

çevresinin bile girebileceğini düşünüyorum"⁽⁸⁾ Bolşevikler Kemalistlerle girdikleri ilişki neticesinde, Taşnaklar önderliğindeki Ermenistan Devletini yıkma konusunda, ve kendi güney sınırlarını sağlama meselesinde kısa vadede başarılı oldular. Fakat Kürdistan ve Anadolu'daki halk hareketi ile ilişkiler sorununda başarısız kaldılar. Hatta Kemalistler, çarlık ordularının Lenin'in emriyle geri çekilmesinden sonra, kurulan şura komitelerini Erzincan-Kars bölgesinde yıktıkları halde, Bolşevikler bu durum karşısında sessiz kaldılar. Daha sonraki yıllarda Batı Ermenistan'ında ("Türkiye Ermenistanı") Taşnakların hiçbir etkinliği kalmadığı halde, Kürdistan'da gelişen her isyanda Taşnak parmağı aranır oldu. Bunu komünistlik adına Türk sosyal şövenlerinin verdikleri yanlış enformasyonlar eklenince, başta Komüntern olmak üzere, Sovyetler Birliği perspektivi iyice şaşırıldı. Sovyetlerin bu konudaki tavrı 1946 yılına kadar devam etti. II. Dünya savaşı döneminde Sovyetler, Kürdistan'daki halk hareketine ilişkin doğru bir politika geliştirmeye çalıştıysa da muvaffak olamadı.

Sovyetlerin de Şeyh Said Hareketinin aleyhinde tavır takınması, bu büyük halk hareketini tüm uluslararası destekten yoksun bıraktı. Böylelikle Şeyh Said Hareketi, milletlerarası bir destekten yoksun olarak, tüm insanlığın gözü önünde imha ile karşı karşıya kaldı. Şeyh Said hareketine ilişkin, sadece 1925 yılında gerçekleşen Sosyalist Enternasyonalin kongresine bir rapor sunuldu. Raporu, Ermeni Devrimci Federasyonu'nun sürgündeki önderleri vermişti. Sürgündeki Taşnak yöneticileri, Kürdistan'daki millî hareketi Türk sömürgecilerine karşı bir hareket olarak değerlendirdikleri için, bu hareketin uluslararası düzeyde propagandasını yapmaya çalıştılar. Ama bu propagandanın tesiri ve etkisi oldukça cılız kaldı. Uluslararası düzeyde hiçbir güç katliamın Kürdistan'da durdurulması için teşebüste bulunmadı. Çünkü, kimse Ortadoğu'da statükonun Kürtlerin lehinde değişmesinden yana değildi.

1968 li yıllardan sonra yeniden şekillenen Türkiyeli sol akımlar, Komüntern belgelerine, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın dünyayla bağları kesilmiş bir tarzda yaptığı değerlendirmelere dayanarak, halkımızın Millî Kurtuluş Mücadelesine kara çalmaya çalıştılar. Şeyh Said Hareketini emperyalizmin uzantısı bir hareket olarak değerlendirip, Türkiyeli yeni devrimci kuşağın genç dimağını bulandırdılar. Var olan toplumsal r...halefi yeniden Kemalizmin potasına aktarma çüretkarlığını gösterdiler. Kendilerini gerçek Kemalist, Türk ordusunu ise ABD nin maşası olarak değerlendirme zavalıhına düştüler. Türk ordusunun karşı devrimci pençesini her dönem enselerinde bulmalarına rağmen bir türlü akıllanmadılar. Böylelikle 1922 lerdeki Türkiyeli "komünist" ve "sosyalist" lerin yaptığı gibi, sömürgeci faşist bir ideoloji olan Kemalizmden medet ummuş oldular. Bu konuda ham hayaller yayarak varolan toplumsal muhalefetin Kemalist devlet cihazına yönelmesini engellediler. Bunlara, Kürdistan'daki Halk Hareketi konusunda hata yaptıklarını kavratmak için, İsmet İnönü'nün bir itirafını yine buraya aktaralım ; "Bütün bunlarda, Şeyh Said isyanında memlekette senelerden beri yuvalanmış olan propagandanın eseri görülmüştür. (Bağımsız Kürdistan'ı kurma propagandası kastediliyor-benim notum-) Şeyh Said isyanını doğrudan doğruya İngilizlerin hazırladığı veya meydana çıkardığı hakkında kesin deliller bulunmamıştır. Fakat, bundan şüphe edilmiş ve gerekli tahkikat yapılmıştır. Çünkü, İngilizlerin Musul hareketi esnasında ve daha sonraki Nasturi ayaklanmalarında olduğu gibi, hudutlarda ve dışarda propagandayla, münasebetlerle Şeyh Said isyanının patlamasına zahiren yardımcı oldukları intibası mevcuttu."⁽⁹⁾ Kemalizmden medet uman sol maskeli kafalar, belki kendi sömürgecilerinin ağzından duydukları şeylerle ikna olabilirler. (!!) Çünkü aynı sömürgeciler onları, Şeyh Said Hareketinin İngiliz emperyalizminin kıskırtması olduğu konusunda ikna etmişti.

Şeyh Said Çarpuğ köprüsü yakınlarında Türk sömürgecileri tarafından yakalandıktan sonra, tutuklanıp yanındakilerle beraber Diyarbakır'a götürüldü. Şeyh Said ve yanındakiler

kendi düşüncelerinde bir adım dahi olsun, geri adım atmadılar.

Şeyh Said Hareketinin Sonu

Sömürgecilerin tüm zorlamalarına rağmen, Kürdistan Millî Kurtuluşunun alayhinde tek kelime olsun sarf etmediler. İstiklal mahkemelerinde onları yargılamaya çalısın sömürgeci yargıçları yargıladılar. Son nefeslerine kadar, Kürdistan Millî Kurtuluş Savaşına bağlı kalan, Kürdistan Bağımsızlık Komitesi üyeleri, marş ve anti sömürgeci sloganlarla ölümü kucakladılar. Onlar ipe giderken dahi, halkın öz gücüne güvenlerini yitirmedi. Mutlaka ve mutlaka, birgün Kürdistan'a bağımsızlık bayrağının dikileceğine inandılar. Onlar, son nefeslerinde dahi Kürdistan halkına kurtuluş yolunu gösterme büyüklüğünü, gösterdiler. Büyük halk kahramanı Şeyh Said asılırken, gelecek yeni kuşaklara ve Kürdistan halkına şu mesajı veriyordu : "Ölüme Kürt şehitleri diyarına sakın kalple gideceğim, zira dört milyondan fazla Kürt, kanlarımızın hesabını mutlaka bir gün soracaktır."⁽¹⁰⁾ "...Bizim mücadelemiz yurtsever bir görevdi, biz onu şerefle yerine getirdik. O, ülkesi Kürdistan için mücadele eden her Kürdün görevidir..."⁽¹¹⁾

"Dünya yaşantımın sonu geldi. Ulusum için kurban ediliğimden dolayı pişmanlık duymuyorum. Yeterki torunlarımız bizi düşmanlarımızın önünde mahçup bırakmasınlar."⁽¹²⁾

Şeyh Said ve Kürdistan Bağımsızlık Komitesi önemli yöneticilerinin düşman eline geçmesinden sonra ; şüphesiz Kürt halkının kayıpları büyük oldu. Ama Türk sömürgecileri kesin bir hakimiyet asla sağlayamadılar. Ama "ateş ve kılıç Kürdistan'ı bir sesizliğe boğdu... Erkekler yapılan işkenceler sonucu öldürüldü, köyler yakıldı, tarlalar harabeye çevrildi, çocuklar ve kadınlar tecavüze uğrayıp katledildi. Mustafa Kemal'in Türkleri, Sultan'ın Türklerinin Yunan, Ermeni ve Bulgar halklarını barbarca, öc alırcasına katlettiği gibi, Kürtleri katletti. Bu savaşta 8708 evin ve 206 köyün yakıldığı, ve yaklaşık olarak 500 000 Kürdün katledildiği tahmin ediliyor."⁽¹³⁾

Şeyh Said ve arkadaşlarının asılması Türk sömürgecileri için yeterli değildi. Onun içindirki asılmaların yanında toplu katliamlara girişildi. Toplu katliamlar özellikle Dicle nehri kıyısında gerçekleştiriliyordu. Ele geçirilen Kürt Millis kuvvetlerine esir muamelesi yapılmıyor, ilkin bilinmeyen ihtilal planlarının elde edilmesi için, onlara işkence ediliyor, daha sonra kurşuna diziliyorlardı. Köylerde kalan Kürt Millî kuvvetlerinin akrabalarını ise sürgün ve mecburi iskân bekliyordu. Kemalist nüfusun büyük bir çoğunluğunda yollarda kırdırttılar. O dönem Türkiye komünistleri davasında içeri düşen... S.V. Kul anularında şöyle der : "O dönem ben diğer komünistlerle birlikte bir kalede tutuklu idim. Hergün Dicle yakınlarında kurşuna dizilmek üzere, Kürtler gruplar halinde götürülüyorlardı. 20 yaşında olduğumu tahmin ettiğim bir Kürt gencinin getirilip yanımdaki hücreye kapatılmasını çok iyi hatırlıyorum. Çatışmalar esasında onun, birçok Türk subayını öldürdüğü iddia ediliyordu. Jadarmalar ona günlerce işkence ettiler, ama tek kelime söylemedi. Onun vücudunun her tarafı yara ve yanıklarla dolmuştu, ve yaraları kurtlandı. Acı karşısında o hep dişlerini sıktı, ölüm karşısında mucizevari bir yiğitlik gösterdi ve onun ağzından sürekli tek bir kelime çıkıyordu ; intikam... intikam... intikam..."⁽¹⁴⁾.

Emperyalizmin uşağı Kemalist Çete'nin tüm saldırı ve katliamlarına rağmen, Kürt halkı millî kurtuluş davasında vazgeçmedi, direnişi bırakmadı. Kürt Millis Kuvvetleri Hakkâri-Van bölgesinde Şeyh Said Abdullah, Muş-Bitlis yörelerinde Said Selahattin, Herzan'da değerli Kürt kadını Perihan komutasında çatışmaları aralıksız sürdürdü. Hınıs bölgesinde Albay Halit Bey çatışarak Aşağı'ya ve Saray'a vardı, oradan "Iran Kürdistan'ına " geçti. Hoybun cemiyetinin yönettiği Ağrı Dağı İsyanı'na kadar çatışmaların ardı arkası gelmedi. Onun

içindirki Şeyh Said ayaklanmasının bastırılmasında, Kemalistlerin ve onun destekçileri emperyalist güçlerin kesin ve mutlak bir zaferinden söz edilemez. Aslına bakılırsa İstiklal Mahkemelerinde Kürt ihtilalinin önderleri yargılanmadı. Yargılanan, yargıç rolünde geldikleri halde mahkemede suçlu sanık duruma düşenler Kemalist sömürgeciler oldu. Onun içindirki aradan uzun yıllar geçmesine rağmen, Kemalist sömürgeci dikatörlük Diyarbakır İstiklal Mahkemelerinin belgelerini açma cesaretini gösteremiyor. Kemalistler Şeyh Said, Dr. Fuat gibi halkımızın değerli evlatlarını fiziki olarak katlettiler, ama, onların düşüncelerini katlemediler. Onların düşüncesi günümüz Kürdistan'ında kök salmış durumda. Bağımsız Kürdistan utkusu için yanıp tutuşan Kürdistan halkı, günümüzde modern bir millî kurtuluş savaşının hazırlığını yapıyor. Kürdistan proleteryası toplumumuzun gelişen ihtilalci ve belirleyici gücü olarak, Kürdistan'daki millî davayıda üslemiş durumda. Hiç şüphesizki Kürdistan'ın dörtbir yanına, birgün mutlaka ve mutlaka bağımsızlık bayrağı dikilecek, Şeyh Said, Dr. Fuat, Seyit Rıza, Cıbranlı Halit Bey, Alişer gibi halk kahramanlarının istemleri yerine gelmiş olacaktır. Kürdistan bağımsızlık mücadelesinin önderlerinin son sözleri tarih sahnesinden göçüp gidecek, geberip unutulacak olanlar, barbar Kemalistler ve sömürgeciler olacaktır.

Kürdistan Bağımsızlık Mücadelesinin önderlerinin son sözleri şöyleydi :

Şeyh Said : "Dünya yaşantımın sonu geldi. Ulusum için kurban edildiğimden dolayı pişmanlık duymuyorum. Yeterki torunlarımız bizi düşmanlarımızın önünde mahçup bırakmasınlar".

Hınıs'lu Halid Cebri Bey : "Karşınızda yalnız değilim. Arkamda İran, Mezopotamya ve Türkiye'de muazzam bir Kürt Ulusu bulunmaktadır. Bugün beni asıyorsunuz, fakat hiç şüphemiz yoktur ki yarın torunlarımız da sizleri yok edeceklerdir."

Şeyh Abdülkadir. (Senatör) : "Zaten sizler yakma ve harab etme konusunda büyük bir şöhrete sahipsiniz. Burasını da Kerbela'ya çevirdiniz. Şunu biliniz ki dehşet ve insafsızca sömürü ile şan ve şeref kazanılmaz. Yok olsun Türkler !..."

Yusuf Ziya Bey (Bitlis Milletvekili) : Bize mevki ve rütbe bahşetmek suretiyle bizi aldatabilirsiniz endişesi içindeyim. Şükür Allah'a ki bizi mermi ve ipe karşılıyorsunuz ve bundan dolayı biz hiç pişman değiliz. Verdiğiniz ders sayesinde torunlarımız öcümüzü alacaklardır."

Doktor Fuad Bey (Diyarbakır'lı) : "Vatanım için yiğitçe kurban olamayı daima düşünürdüm. Şüphesiz ki asılmakta olduğum bu toprağa bağımsızlık bayrağı dikilecektir."

Avukat Tefvik Bey (Diyarbakır'lı) : "Cesedimi bütün dünyaya gösteriniz ve herkes bilsin ki kişisel haklar için değil, ulusal haklar için savaşıyorum. Yaşasın Kürdistan !..."

Koçzade Ali Rıza Bey (Bitlis'li) : "Elimdeki silahı ulusuma karşı kullanmayıp düşmanımız Türk'e karşı yöneltmiş olduğumdan dolayı mutluuyum. İşte şimdi hayatımı Kürtlük için kurban ediyorum."

Şair Molla Abdurrahman (Siirt'li) : "Sefiller ! ... sizi aygımızın altında çok alçak ve küçük görüyorum. Bilinizki Kürt bir ağaç değildir, ölür fakat eğilmez !..."

Hizanizde Şair Kemal Fevzi (Bitlis'li) : "Cennet Kürdistan bizimdir. Ev sahibi biziz ve kim ne desin biz yine içeri gireceğiz, buna hiçbir güç engel olamaz, çünkü O bizimdir..."

- (1) - Dr. Hikmet Kıvılcımlı, İhtiyat Kuvvet : Milliyet (Şark), s. 194.
- (2) - A. S. Barzani, Kürtlerin Savunması, Cilt 1, s. 163.
- (3) - İsmet İnönü Hatıralar, cilt 2, s.201-202, Bilgi Yayınevi.
- (4) - İsmet İnönü Hatıralar/2, s.202
- (5) - Garo Sasuni, Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni Kürt İlişkileri (15. yy'dan Günümüze) s.172
- (6) - Garo Sasuni y.a.g.e., s.172,173,174,175
- (7) - A. S. Barzani y.a.g.e., s.163
- (8) - Yalçın Küçük, Aydın Üzerine Tezler-3 1830-1980, s.597-598,
- (9) - İsmet İnönü, y.a.g.e., s.202
- (10) - Dr. Sivan, Kürt Millet Hareketleri ve Irak Kürdistan İhtilali, (Sait Kızıltoprak), s.86
- (11) - A. S. Barzani, y.a.g.e., s.162
- (12) - Garo Sasuni, y.a.g.e., s.176
- (13) - A. S. Barzani, y.a.g.e., s.161
- (14) - A. S. Barzani, y.a.g.e., s.162-163

SOSYALİZM DÜŞMANLARINI İYİ TANI

Sovyetlerde gelişen "Glasnost" (Açıklık) ve "Perestroika" (Dönüşüm) adı altında gelişen anti-sosyalist liberalleşme yönündeki süreci bir başka yazımızda ele almak üzere, Modern Revizyonistlerin bir iki olayla ilgili ihanetleri üzerine izlenimlerimi aktarayım.

26 Mayıs'ta Çekoslovakya'daki hafalık "Tvorba" dergisinde Afganistan'daki durumu değerlendiren SBKP MK üyesi ve uluslararası ilişkiler bölümünün birinci dereceden sorumlu yöneticisi Vadim Sagladin Afganistan'da koşulların sosyalizm için olgunlaşmadığını belirterek Afgan yoldaşlarını eleştirdi (!)

1978'den buyana büyük hataların işlendiğini belirten Sagladin, ülkenin henüz feodal üretim ilişkileri içinde bulunduğunu ülkede Müslümanlıktan kaynaklanan önemli dini etkinin toplumu yönlendirdiğini belirten Sagladin, 78'den bu yana Afganistan'daki gelişmeleri çok küçük bir azınlık teşkil eden "komünistlerin" sorumluluğuna yükledi.

Halk arasında çok yaygın bir deyimle buna "Günaydın" denmez mi? SBKP'nin bürokrat ideologları, 1978'de neredeydiniz? Akhınızca işlediğiniz emperyalist suçu temize çıkarmak istiyorsunuz! 100 000 nin üzerinde orduyla Afganistan'ı işgal ederken, bu gerçekleri neden görmediniz? 10 yıldır, Afganistan halkı üzerinde terör estirdiniz. Bir ülkeyi göçe

zorladınız! 10 binlerin kanını akıttınız. En önemlisi sosyalizm, düşmanlığımızı yaptınız. On yıllardır sosyalizm ezilen halkların kurtuluş umudu olarak biliniyor, tanınıyordu. Sosyalizm proletaryanın ve ezilen halkların emperyalist zulme ve kapitalist boyunduruğuna karşı kurtuluş bilimi olarak halklarca biliniyor, benimseniyordu. Lenin ve Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliğinin dış politikası ile bu durum daha da pekişti. Şimdi, sizler Sovyetler Birliği'nin revizyonist yöneticileri ne yapıyorsunuz? Bu sosyalist politikanın tam zıddı olarak Afganistan'da olduğu gibi emperyalist işgallerle, sosyalizm ile emperyalizm arasındaki net ayrımı kaldırıyor, sosyalist politika yerine açıkça emperyalist politika hayata geçiriyor ve böylelikle sosyalizmin daha önceden kazandığı prestiji yok ediyor, açıkçası sosyalizme saldırıyor ve ona büyük darbeeler vuruyorsunuz. Bu açık bir gerçek değil mi?

Sovyet yöneticileri yaptıkları açıklamalarda Afganistan'da hata yaptıklarını vurguluyorlar. Batılı emperyalistlerin basın ve yayın organlarında açıkça "büyük hata" (!) itiraflarında bulunuyorlar. SBKP MK üyesi Bay Portugalov Batının televizyonlarında kendilerini savunmayacak pozisyonda sıkışarak kaçacak yer arıyor. Aynı şekilde Batılı politikacılarla yapılan açık tartışmalarda Sovyet temsilci-

leri gülünç duruma düşmektedirler. Bütün bunlar neyin ifadesi? Sosyalizmin temsilcileri hangi dönem Batılı emperyalistlerin karşısında, açık tartışma arenasında gülünç duruma düştüler. Sosyalizm, proletaryanın ve ezilenlerin haklı davasına sahip olduğundan her dönem emperyalist-kapitalistlerin temsilcilerine galip gelmiştir. Bu oldukça anlaşılırdır. Yıkılan, çürüyen; sömürü ve zulme dayanan kapitalist dünyanın teşhiri bırakın sosyalistleri, düşünen, bilime dayanan her insan için yeme-içme gibi doğal ve basit bir iştir. Dedğimiz gibi sorun burada bütün hastalıklarıyla çöküp gitmekte olan kapitalist dünya ile yenin, geleceğin, ilerinin sömürsüz sosyalist dünyanın karşı karşıya konmasıdır.

Ancak bu işi Sovyet temsilcileri yapamadılar, yapamazlardı. Tartışmayı Batıda izleyen milyonlarca izleyicinin gözünde Batılı politikacıların daha kötü konuma düşmekten kendilerini kurtaramadılar ve kurtarmaları da olanaklı değil. Neden? Bunun cevabı oldukça açık; Batı Avrupalı emperyalist politikacıların konumdan daha kötü bir durumdadılar. Yaptıkları onlardan farksız olmaktan öteye, onlardan daha kötü. Ekonomik alanda bu böyle, iç politikada böyle, dış politikada daha da kötü. Batılı politikacılar ve hatta sıradan vatandaş; SB de ekonomik durumu tartış-

mak zorunda kalıyorlar. Batılılar "demokrasi" sorununu tartışıyorlar Ruslar durumu "Perestroika" ve "Glasnost"la düzeltereklerini (!) belirtiyorlar ; Ulusal sorunu ve Ermenistan sorununu tartışıyorlar revizyunist yöne-

çov'un Brejnev'e saldırısındaki yüzeysellik ve şekilsellik gibi.

Sovyetler Birliği'nin genelde yaptıkları açıkça görüldüğü üzere sosyalizmi gözden düşürüyor, onun propaganda gücünü kırıyor onun prestijini

lizme karşı görevlerini yerine getirebilir ? Nasıl kendisine sosyalist (yani Komünist) diyebilir ? Bazı güçler açıkça sosyalizme saldırıyor ; sen onlara karşı ne adına olursa olsun hangi gerekçe gösterilirse gösterilsin

ticiler "Ulusal sorunu çoktan çözümlediklerini iddia etmekle yanıldıklarını" !! beyan ediyorlar ve çok acemi bir tavırla Avrupalılara yarı ihtar pozisyonunda, ama gerçekten çocuksu bir edayla kendilerinin de "yabancılar sorununun" olduğunu (çok yaşa be!!!) karşılığını verebiliyorlar. Bu durumu aynı şekilde milyonlarca Sovyet insanı da televizyondan izliyor. Afganistan sorununa gelince sayın ordu şefi generalimiz çekilmekten başka söyleyecek bir şey bulamıyor. (Bu sadece bir televizyon tartışmasının bıraktığı izlenim. Yani sadece bir örnek benzeri nice örneklerin olduğu tartışmasız.

Sovyetler Birliğinde son olanlar, yani Gorbaçov'un kötü ünlü şu "Prestroika" ve "Glasnost"u ile, SF'de kapitalizmin nasıl yerleştirileceğini tartışmaları oldukça yoğunlaştı. Ashında Gorbaçov çok değişik ve çok yeni bir şey yapmıyor. Esiden var olan sosyalizme saldırıyı, sosyalizmin yıkım sürecini kapitalizmin restorasyonunu liberal bir modele dönüştürüyor. Açık pazar ekonomisini hayata geçireceklerini artık Sovyetlerde kimseden dahi gizlemiyor. Bütün bunları Stalin'e saldırarak yapıyor. Kruşçev'de ayı şeyi yapmadı mı ? Bazıları Gorbaçov'un Brejnev'e olan saldırısından dolayı Gorbaçov'a iyimser yaklaşmaktadırlar. Bu çevrelerin bu iyimser yaklaşımı açıktırki yüzeyseldir. Gorba-

düşürüyor. Batılıların eline sosyalizme saldırı için malzeme sağlıyor.

Bununda ötesinde Afganistan'da Kürdistan'da ve Etyopya v.b. örneklerde olduğu gibi baltılı emperyalistlerin politikasından farklı bir politika ile ezilen halklara onların Ulusal Kurtuluş ve devrim mücadelelerine saldırıyor. İşte bütün bunların adı sosyalizm düşmanlığıdır. Anti-sovyetçiliktir. Çünkü onlar bu politikalarıyla sosyalizme zarar veriyor ve ona saldırıyorlar. Hem dolaysız, hem de dolaylı. Bazı güçler bütün bu açık gerçeğe karşı, SB'nin bu sosyalizm düşmanı politikalarının sosyalizm değil, emperyalizm olduğunu ; sosyalizm etiketi altında emperyalist politika olduğunu söyleyen anti-revizyonist devrimcilere demagojik bir şekilde "Sosyalizm düşmanlığı yapıyorsunuz", "anti-Sovyetçilik yapıyorsunuz" tespitinde bulunuyorlarken en bayağı demagoğun düzeyini dahi aşmıyorlar. Çünkü, sovyet yöneticileri kendileri sosyalizm adına rezaletler yaratmakta ; Afganistan örneğinde olduğu gibi. Sosyalizm düşmanlığı yapmakta ve bugün bunu değişik isimlendirmelerle kabullenmektedirler. Devrimciler Sosyalizmin bu düşmanlarını tespit etmekte ve onu teşhir etmektedirler. Sosyalizmin düşmanlarını teşhisini yapmayan, onlara karşı mücadele etmeyen bir güç nasıl komünist olabilir ? Nasıl sosya-

mücadele etmeyeceksin, onları dünya proletaryasını ve ezilen halkların nezinde teşhir etmeyeceksin ; arkasından da kalkıp kendine sosyalist diyeceksin ! Bununla da yetinmeyecek, sosyalizme saldırınlara karşı sosyalizm düşmanlarına karşı, yani bugün çok açık bir şekilde kendisini sosyal emperyalist Rusya yöneticileri şahsında ortaya koyan modern revizyonizme karşı mücadele edenlere karşı propaganda yapacaksın ! Böyle sosyalizm olmaz ! Sosyalizme saldırınları bugün gün gibi ortadadırlar ! Kendileri, yeni sovyet yöneticileri, daha dolaylı olarak bunu ikrar etmektedirler.

Bunun yanı sıra revizyonist yöneticilerin açık lamaları çok ilginç içerikler taşımaktadır. Örneğin Vadim Sagladin'in açıklamalarında olduğu gibi. Sagladin Afganistan'daki bütün olumsuzlukların suçunu Afganistan'daki küçük bir revizyonist hizbe yüklemektedir. Sayın Sagladin yöneticimiz, böylesine bir pişkinliği hangi cesaretle, hangi mantıkla yapabilmektedir. Afganistan'da feodal üretim ilişkileri egemen olduğundan, sosyalizme olgun değilmiş !!! Bütün suç bunu göremiyen Afganistan'daki hizipteymiş !!! Ayrıca müstülmanlığında halk üzerinde büyük bir etkisi varmış !!! Afganistan çıkmazının tüm müsebbibi bu gerilikler ! Bu geri

yayıpı görmediği için de Afganlı "yoldaşlar" suçlu ! Bir kişi sosyalizm adına bu derece alçalabilir mi ? Bu söyleyenlerin azıcıkda olsa inandırıcılık değeri söz konusu mu ? SB'nin dış işlerinden birinci dereceden sorumlu bir zat kendisini bir kez daha gülünç duruma düşürerek bunları sarfedebiliyor. Bir kez Afganistan'ın geri bir ülke olduğunu ve sosyalizme hazır olmadığını, Marksizmi yeni öğrenen birisinin bilgi sınırları dahilindedir. Bunun çıkmazla nasıl ilişkisi olabilir. Afganistan sosyalizme hazır olmalı ancak, dünyanın her yerinde olduğu gibi devrim yapabilir, sosyalizmin ön koşullarını hazırlayabilir. Demekki sosyalizm için olgun olup olmama o kadar belirleyici değil. Önemli olan bir ülke halkının devrim için hazır olması ve ayaklanmasıdır. İşte gerçek bu noktada bulanıklaştırılmaktadır. Sosyal-emperyalistler kendi hegemonya amaçları uğruna bir ülke halkının iredesine karşın yüz bini aşkın orduyla Afganistan'a girdiler. Afgan halkının devrime hazır olup olmaması onlar için önemli değildi, yüz binlik ordu herşeyi hallederdi. Bizler bunun

devrim olmadığını söylerken, bunun emperyalist işgal olduğunu vurgularken bunun sosyalizme bir saldırı olduğunu belirtirken "anti sovyetçilikle" suçlanıyorduk. Ama şimdi kimin anti-sovyetçilik olduğu gün gibi açık. Sağladın'de bugün "Sosyalizm için Afganistan'ın olgun" olmadığını söylerken bunu tam da teslim etmiyor mu ? Afganistan'ın devrim için hazır olmadığını Sağladın ve takımı yeni mi kavradılar ? Kuşkusuz ki hayır. Belirttiğim gibi, bunu bilmek için marksizmin daha yeni bir öğrencisi olmak bile yeterli. Peki o zaman neden, buna rağmen 5-10 bin kişilik bir yardımla değilde, 100 bini aşan bir ordu gücü ile Afganistan'a girdi ? Bu sorunun cevabı da oldukça açıktır : Mademki Sağladın Sosyalizm için Afganistan'ın olgunlaşmadığını belirtiyor, o halde Rusyanın oraya sosyalizm için değil başka şeyler için girmiş olması gerekiyor. Bu başka şeyleri de yüzbinlik ordu çok açıkça açıklıyor, hiç bir şey eklememe gerek yok.

F. DİLÂN

*Ve Afganistan Halkı,
sosyal-emperyalist işgale karşı
direnmelerinde ne kadar suçludurlarsa, (!)
biz de
sömürgecilige,
feodalizme,
emperyalizme
ve sosyal-emperyalizme karşı
verdiğimiz mücadelemizde,
o kadar suçluyuz. (!)*

Diyanbakır Kawa Terbihi Savunmasından

SANANDAJ'DA 1 MAYIS

Iran Kürdistan'ının büyük bir şehri olan Sanandaj'daki 1 Mayıs kutlamalarını konu edinen bu yazı Iran Komünist Partisi'nin özerk örgütü olan Komela'nın sesinden kısaltılarak alınmıştır.
Türkçe'ye çeviren, A. Cihan

1 Mayıs'tan bir kaç gün önce, Sanandaj'da işçilerden oluşan delegeler, bölge çalışma müdürlüğüne başvuruda bulunarak 1 Mayıs nedeniyle toplantı yapmak istediklerini bu nedenle de bir

toplantı yerinin verilmesini isterler. Resmi yetkililer düşmanca davranmazlar. Fakat işçi delegelerinin istemlerini sürümcemede bırakıp onlara gereken zamanı bırakmamaya çalışırlar.

İşçiler bu durum karşısında kendi kendiliğindencilige kapılmazlar. İsteklerini diretirler. Sonunda yetkililer geri adım atarlar. İşçilerin büyük katılımını engellemek için bir lisenin lokali 1 Mayıs sabahı için verilir. İşçiler ve delegeler derhal örgütlenmeye girerler. Geçen yıl, benzeri tipteki toplantıda alınan kararlar yine istemleri olarak ileri sürülür. Çünkü geçen yılki hiç bir istem yerine getirilmemişti.

Resmi yetkililerce düzenlenen toplantıda ise aşağıda yazılı kurallar dahilinde hareket edilir.

- Toplantıda hiç kimse yemek ve su ihtiyacını karşılayamaz.
- Kadınlar islami kurallara göre çarşafı örtülmelidirler.
- Toplantı Kuran'dan ayetlerin okunmasıyla başlamalıdır.
- Konuşmacılar, konuşma metnini yetkililere bildirmelidirler.
- Müzik ve devrimci marşların çalınması kesinlikle yasaktır.
- Konuşmacılar kendi yüzlerini gizlememelidirler.

Program sunucusu yetkililerce seçilecektir gibi kuralları işletmeye çalışırlar ve uygularlar.

İşçi delegeleri ise bu koşulları kabul lenmezler. Kendi sunucularıyla birlikte lisede toplanırlar 10 bin kişiye yakın bir kalabalık oluşur.

Enternasyonal marşı ile başlayan gösteri bir işçinin 1 Mayıs üzerine yaptığı konuşma ile devam eder. Konuşmacı, artan işsizlikten, dondurulmuş ücretlerden, dayanılmaz enflasyondan ve sağlığa uygun koşulların yokluğundan, iş yerlerinde güvenlik tedbirlerinin olmayışından, işçi örgütlerinin yasaklanmasından ve kadınların kendi haklarından yoksun bırakılmasından bahseder.

Ayrıca başka konuşmacılar da söz alarak insanın insan tarafından sömürülmesini temel alan düzenin devrilmesi gerektiğini belirtirler. Göstericiler "Yaşasın Sosyalizm", "Yaşasın Iran Komünist Partisi" şeklinde sloganlar haykırırlar. " Bütün Dünya İşçileri Birleşiniz" pankartını taşırlar.

1 Mayıs'a katılanlar kağıtlara sarılı üzerinde "Yaşasın 1 Mayıs" yazılı küçük pastaları yiyerek, devrimci marşlar söyleyerek, pandomim seyrederek toplantıyı izlerler. Ayrıca bir serbest kürsü düzenlenir. Konuşan herkes kendi düşüncesini serbestçe açıklar.

Bazı işçiler, bağımsız işçi örgütlerinin oluşturulmasından ve Iran Islam Cumhuriyeti'nin yıkılmasından bahsederler.

Resmi yetkililerin toplantıyı dağıtma çabaları sonuçsuz kalır. Toplantı proleter dayanışma ortamında son bulur.

ERİTRE VE TİGRE'DE NAPALM'LI KATLIAM

Etyopya ordusu saldırıya geçti. Etyopya'da ordu birlikleri Eritre ve Tigre Ulusal Kurtuluş Hareketini bastırmak için toplu saldırıya geçtiler. Alınan bilgilere göre Eritre'nin Afabet şehrinde 25 mayısta yapılan hava saldırısında yüzlerce ölü ve yaralının olduğu sanılmaktadır. Bir hafta önce yine Eritre'nin Sheap şehrine yapılan saldırıda karadan ve havadan saldırıya geçildiği söylenmektedir. Napalm bombalarının da kullanıldığı bu saldırıda 400 ün üzerinde ölü ve yüzlerce yaralının olduğu gelen haberler arasındadır.

Sosyal emperyalizmin sadık dostlarından, eski Amerikancı (!) Etyopya yönetimi "aldığı sosyalist" yardımlarla Eritre ve Tigre halkını katletmektedir. Etyopya yönetiminin bu katliam dalgasının yansıması, işkence ve terör dalgasının da yükselttiği son gelen haberler arasındadır. Etyopya'da halklar en barbar şekilde katledilirken, Moskova, Etyopya'lı katilleri "Sosyalist Yoldaşları" olarak karşılamakta, Etyopya yönetimini "Kardeş Sosyalist Yönetim" olarak selamlamaktadırlar.

Sosyalizmin ve anti-emperyalist devrimci hareketlerin sorunları ancak sosyalizm düşmanı ve sosyalizm maskeli sosyal emperyalist güçlerin sosyalizm saflarından teşhir ve tecriti ile mümkün-

dür. Sosyalizme zarar veren, onun halkların gözünde değerini ve propaganda gücünü düşüren ve bütünüyle halk düşmanı olan bu emperyalist politika ve güç dünya işçi sınıfının, ezilen halkların, sosyalizmin saflarından tecrit edilmeksizin ; Sosyalizm gerçek gücüne ulaşamaz. Bunun için tüm devrimciler, sosyalizm için bu derece önem taşıyan sorunda sosyalizm düşmanlarına karşı gerçek sosyalizmi yükselterek mücadele etmelidirler.

Bilindiği üzere Eritre ve Tigre'de Ulusal Kurtuluş Hareketleri önemli aşamalar katetmiş bulunmaktaydılar. Ülkelere önemli bir bölümünü işgalci güçlerden arındıran iki ülke Ulusal Kurtuluş Hareketi ; Bağımsızlık savaşında Etyopya sömürgeciliğine önemli darbeler indirmektedirler. Tigre Ulusal Kurtuluş Hareketinde devrimci yurtsever ve komünist örgütlerin etkinliği ve önderliği ise giderek gelişiyor. Giderek gelişen ve kitlesel karakterini sürekli yetkinleştiren bu bağımsızlık hareketleri karşısında sömürgeci yönetim, dünyada ve Kürdistan'da sık sık karşılaştığımız gibi, çaresiz kalarak, napalm ve zehirli gazlarla katliam yolunu seçiyor.

Tüm demokratlar, devrimciler Etyopya yönetiminin geliştirdiği bu katliamı protesto etmeli ; Eritre ve Tigre halklarının yanında yerlerini almalıdırlar.

Ezilen, sömürge halkların uyanacağı ve hiçbir gücün bu uyanışı engellemeyeceği bilinmesine rağmen Kürdistan'lı milli direnişçiler, istiklal mahkemeler'inde neden yargıldılar ? Tüm bu "yargılama" ve katliamlara rağmen Kürdistan'da bağımsızlık ateşi söndürülebildi mi ?

Diyarbakır Kawa Toplu Savunmasından

ala yekiti

Oku Okut

F. Almanya : 2.50 DM
Fransa : 7.50 FF
Belçika : 50 BF
Hollanda : 3 G
Danimarka : 10 KRN
İsveç : 8 KRN
Avusturya : 20 Ş
İsviçre : 2 SFR

**Sahibi : S. Haidari, Grossenberger Str. 48
4971 HÜLLHORST - DEUTSCHLAND.**

Yazışma Adresi :

Postlager karte NR-039774 D,

5000 KÖLN-1. Banka Hesabı :

Stadt sparccasse. KÖLN,

Konto Nr. 94223179 BLZ 37050198

Kürdistan'da Newroz şenliği

88 NEWROZ KUTLAMALARI

Kürdistan halkının bağımsızlık mücadelesinde Newroz bayramının aynı bir yeri vardır. Dağlarında yanan ateş özgürlüğün simgesidir yüzyıllardan beri.

Bu yılda Kürdistan'ın dört parçasında aynı özgürlük özlemleriyle kutlandı.

Türk burjuva basını Newroz'un anlamını boşaltmak için bir dizi yazılar yayınladılar.

Sömürgecilere karşı savaşıyan yurt-severlere karşı asker ve polis bir dizi önlemler aldı. Ama herşeye karşın ateşlerimizi söndüremediler.

Avrupa'nın bir çok kentinde de Newroz özellikle geceler düzenleme biçiminde kutlandı. Bazı Kürt grupları aylarca birbiri ardına düzenledikleri gecelerle Newroz'u kutladılar.

Irak faşist rejimince kimyasal bombalarla katledilen 5000 insanımızı bağirlarına bastılar.

Kawa taraftarları da Hamburg ve Basel'de geceler düzenlediler. Bawer, Şırvan, Şıvan, Nizamettin ve Azad bu gecelere renk kattılar.

NEWROZ ATEŞİ
SÖNMEYECEK

HALEPÇE'NİN ARDINDAN

Güney Kürdistan'daki halkımız 21 Mart Newroz bayramını kutlamaya hazırladığı bir sırada, Irak sömürgeci-leri, Halepçe kentine kimyasal bombalar atarak beş binden fazla ölü bir o kadar da yaralı geride bırakmışlardı.

Başta Kürdistan halkı ve tüm ilerici-ler, yurtseverler ve sosyalistler bu kara günü, kötü ünlü Hiroşima gibi hatırlıyacaktırlar.

Irak, haksız bir şekilde sekiz yıldan beri devam eden savaşı bahane ederek, kendi kurtuluşu için savaşı halkımıza karşı yeni bir jenosidi uyguluyordu.

Kara haberin duyulmasıyla birlikte başta Kürt örgütleri olmak üzere Avrupanın bir çok ülkesinde çeşitli komiteler kurulup, mitingler, basın

toplantıları, sergiler, işgaller v.s. örgütlendi. Bir çok ülke radyo, TV ve gazeteleri olayı ilk haber olarak verdiler.

Kimyasal silahların çeşitli savaşlarda kullanılmaması için yazılı antlaşmalar yapan emperyalist devletlerin döktükleri "gözyaşları" sahtedir.

Böylesi bir durum Avrupa'da olmuş olsaydı yankı ve sonuçlarının ne olacağını tahmin etmek zor değildir.

Emperyalist devletlerin fabrikalarında üretilen kimyasal silahların bu tür sonuçlar doğuracağı bilindiği halde söyledikleri "lanet olsunlar" sözleri birer sahtekarlık örneğidir.

Iran, bu olayı dünya ölçüsünde kullanarak Irak'ı köşeye sıkıştırmaya çalıştı ; çalışıyor.

Ülkemizin bir kısmını elinde tutan,

kurtuluşu için savaşımlara karşı azgınca saldıran, katleden en küçük demokratik hakları gasp eden bir ülke olmasına rağmen ne yazık ki bir çok Kürdistan'lı örgütün (KDP-KYB-PKK gibi) Iran'a ilişkin propaganda yapılmasına karşı çıkmaları yurtseverlik adına anlaşılır değildir.

Geçmişten günümüze bir çok örgütün sömürgeci devletlerle "taktik" adı altında girdikleri ilişkilerin vardı; sonuçlardır. Bu gelenekselleşmiş ilişkilerin halkımıza yarar getirmedigi ve esasta sömürgecilere yaradığı açıktır. Kürdistan halkının "Makus Talibi" olarak da tanıllayabileceğimiz bu anlayış daha ne kadar sürecek sorusu devrimci, demokrat, yurtseverlerin vicdanlarında ve kafalarında büyük bir soru işareti bırakmalıdır.

HALEPÇE KATLIAMI

UNUTULMAYACAK

